Է. ՏԱՐԻ 2071 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 2 ՔԱՂՈՑ 1383—Հ. Տ. 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1890—Ն. Տ. 22 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1890—ՀԻՋՐ. 9 ՁԷՄԱԶԻԻ, ԷՎՎԷԼ 1308 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐԱՒՔԻՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալատիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آرولك

غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԳՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս	... 160
»	» ... 80
»	» ... 40
Գաւառաց	» ... 200
»	» ... 100
Օտար երկիր	» ... 50
» » վեցամսեայ	» ... 28

Դուրս գրուած լրագրոյց համար ամիսը 30 ղրուշ Գնօրդութեան վրայ 5
Խմբագրութեան գրուած նամակ կամ գրութիւն եւ լրագիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՆ ԿՏՈՐՆԵՐ

ԲԱՌԻՋ, 14 դեկտ.

Մ-ԷՐԻ ԵՒ Հ-Բ-Է-Դ-ՌԻՆ հմանիչ ստեղծած է բնութիւնը։ Տիեզերք հրզօրին է։ Եթէ հզօր տարբ մը կայ որ կը տիրապետէ և պիտի տիրապետէ աներեւակայելի տարրերի մէջ՝ Մ-ԷՐ տարրը է եւ Հ-Բ-Է-Դ-ՌԻՆ տարրն։ Բայց թէ մարդն ստեղծուեցաւ հնարագիտութեան համար, թէ հնարագիտութիւն՝ մարդուն համար—այս հարց առեղծուած մ'է, որի լուծում տալն՝ իւրաքանչիւր ընթերցողի իրեն հասկացողութեան կը թողում։ Միայն մի բան ճշմարիտ է թէ հնարագիտութիւն նոյն իսկ մարդուն մէջն է։ կ'ուզէ՞ք որ տրամաբանութեան ապացոյցներէն մէկին դիմէ։—մարդ կարելի է առանց հնարագիտութեան ապրի—ինչպէս նախապատմական ժամանակների մէջ, ուր մարդիկ կ'ուտէին և կը խմէին, ինչ որ բնութիւն իրենց առջեւ կը նետէր ամեն օր, և ասկէ անդին ոչինչ չկար իրենց համար—։ բայց հնարագիտութիւնն առանց մարդու չկրնար գոյութիւն ունենալ։ Կը յիշեմ, երբ դեռ ուսանող էի, և երբ դեռ նոր ծնունդ դուած էին իմ մէջ ո և է հարց գնելու և անոր մասին դատելու կարողութիւններս, իմ Հայկաբանութեան յարգելի ուսուցչին և անոր գաղափարակիցների մէջտեղ երկարօրէն ծեծուած ո և է հարցի մասին ես ալ կը հրաւիրուէի իմ կարծիքներս յայտնելու, թէպէտ երկիւղածօրէն, որովհետեւ նորանոր զարդարուն և սեմեւեռեթեալ բառեր իմ բարեկամներս էին, սակայն խօսքեր, հասկանալի իմաստ մը արտայայտող խօսքեր, ամենէն աւելի կը ծանրանային իմ մաաղ և համբակ մտքի վրայ։ Կը յիշեմ դեռ, այդ հարցերէն մէկն ալ այս էր։—հնարագիտութիւն մարդի հետ կը ստեղծուի, և այս ամեն գիւտեր, զորս մարդիկ մէկ միւսին ետեւէն կը հնարեն, հին՝ մանաւանդ անդրպատմական ժամանակներէն ի վեր կային, միայն թէ աբդղեալ կամ թաղուած մնացած էին, քանի որ մարդկային գերազոյն կարողութիւն հոն թափանցած չէր։ Արեւի ներքեւ նոր բան մը չկայ։ Մէկ կողմ դնելով գրողի, բանաստեղծի, նկարիչի և գիտնականի հնարագիտութիւնը—զի ասոնք ալ իրենց ունին—վայրկեան մը արուեստագէտի հնարագիտութեան վրայ զբաղուինք։ Դիտենք զինք իւր գրասենեակի կամ աշխատանոցի մէջ։ Ամեն բան հանդարտ է իւր շուրջ—ամենէն գլխաւոր պահանջն այս է գրելու, բանաստեղծելու և հնարագործելու համար—կը մտածէ, շատ անգամ այնչափ շատ կը կորսուի իւր մտածմունքներուն մէջ որ ինքզինք կը մոռնայ, իւր մտք զանազան պատկերները կ'ընէ, ամեն մէկ պատկերով մէկ մէկ մուխ երեւոյթ կը լուսաւորուի իւր առջեւ, կ'իմաստասիրէ զանոնք, մէկ միւսին հետ համաձայնութեան կը դնէ, և այսպէս իւր մէջ կը կազմակերպէ ամբողջութիւնն այն գիւտի զոր պիտի յայտարարէ յետոյ։ Կը հետեւի ուրեմն թէ ո և է գիւտի զանազան տարրերն պատրաստ են, ստեղծուած են արդէն, մարդ պէտք է միայն որ մտաւորապէս յոգնի, դտնէ զանոնք և պատշաճէ մէկ միւսին հետ։ Մարդն այսպէս կը հնարագործէ, հնարագիտութիւն մեր ժամանակի պարգեւն է, անոր սպառիլը չկայ։ Պատուարժան ընթերցողներէն ծանօթ է օրուան նորագոյն գիւտի մը յայտնութիւնը—Քօխեան գիւտ—այդ մասին գրել դեռ յարմար չեմ տեսներ, որովհետեւ դեռ անստուգութիւն մ'է այն։ Մօտալուտ ապագայի հսկայ գիւտ մը կայ, որի սաղմը կը կազմակերպէ այսօր Լտիսօն, հարկ կը համարիմ անոր վրայ դարձնել հետաքրքիրներուն ուշադրութիւնը։

* *

Միացեալ-Նահանգների Օկտէն գաւառին մէջ մագնիսական երկաթի ընդարձակաձաւալ խաւ մը գտած է Լտիսօն, որ մէկ մղոն տարածութիւն ունի և հողագնդի ամենէն անծանօթ խորերը կը ձգուի։ Այս խաւ անհաշուելի քանակութեամբ երկաթ կրնայ մատակարարել անսպառելի ժամանակներուն մէջ։ Երկաթի այս հսկայ զանգուած՝ լեռնային հսկայ մագնիս մ'է, զոր պիտի ընծայէ մարդկութեան հանճարեղ Լտիսօն։ Երկու կիսագնդի ամենէն անծանօթ խորերի մէջ ապրող մարդիկ՝ իրարի հետ բոպէական հաղորդակցութեան մէջ պիտի լինին մի օր մի մարդի միջոցով, որ մեր նմաններէն է, բայց երկաթի մարդ է։ Իւր բոլոր հանճար երկաթի մէջն է։ Այս մետաղի մէջ կը փոխանցէ նա խօսքն, արտասանած ճառ մը, ձայն, երգ մը, նուագերգութիւն մը, դերասանի կամ դերասանուհիի խրոխտ և մեղմ շեշտերն, նոցա ճիչն, ողբն ու լացն, և փոխանցելէ յետոյ, կը փոխադրէ զայնս հեռուն և հեռու որչափ որ կրնաք երեւակայել։ Երկաթէ երկայնաձիգ թելերի ծածանումներն իբրեւ միջնորդ կը ծառայեն այս փոխանցիկ աշխատութեան։ «Բաբա հեռաձայն»—հռչակաւոր Լտիսօնի առաջի կարգ անցած անունը — ոչ միայն նախատեսող հանճար մ'է, այլ մոգ մ'է, կամ աւելի ճիշդ ճարտար մոգիչ մ'է։ Երբ կը մտածէ բոպէապէս, գիւտ մ'է որ կ'ծրնծայ։ Իւր յարաճուն և բեմեռաւոր երեւակայութիւն գիւտերու անսպառելի պաշար մը ըստեղծած է իւր ուղեղի մէջ։ Մի նոր երեւոյթ կամ նոր դէպք նորօրինակ երեւակայութիւն մը կ'ստեղծէ իրեն մէջ։ Երբ դիպուածով ճանապարհորդութիւն մը կը կատարէ Օկտէնի մէջ, նորա երկաթեայ զանգուածին ընդարձակ տարածութիւնն իւր ուշը կը գրաւէ և բոպէապէս կը վճռէ այդ հսկայ զանգուած՝ մագնիսի մը կերպարանափոխել։ Երեւակայել և կազմակերպել միւնոյն բոպէի մէջ կը կատարուին, որմէ յետոյ Լտիսօն գիւտի մը առջեւ կը գտնէ ինքզինք։ Սոսկալի անոր համար, որովհետեւ որոնք որ բաղդ պիտի ունենան տեսնելու այս հսկայ գիւտ, բառին պարզ նշանակութեամբ պիտի սոսկան։

* *

Լտիսօն կը խորհի այդ երկաթեայ ամբողջ զանգուած — լեռը փաթթել պղնձեայ թելով մը, որպէս զի եղեքտրական հոսանք մը առաջ բերէ, որի այլեւայլ և պարբերական փոփոխութիւնները համատասխան պիտի լինին այս հսկայ երկաթեայ զանգուածի մագնիսական ոյժին։ Երեւակայեցէք լեռ մը, Ալպեան լեռների վիթխարի բազուկներէն մէկի նման, որ անընդհատ պիտի փոխէ եղեքտրական հզօրագոյն հոսանք մը։ Մարդկային տկար ձեռքերն պիտի լինին որ պիտի կառավարեն այս հոսանքի զանազան ուղղութիւններն։ Այս զօրաւոր եղեքտրականութեան թատերն պիտի լինին գլխաւորաբար Արեգակ և երկիր։ Մէկն պիտի ազդէ, իսկ միւսն պիտի ազդուի։

Մեր օրով ընդունուած անհերքելի ճշմարտութիւն մ'է թէ այն ամեն կերպարանափոխութիւններ որոնք կը կատարուին ամեն օր և ժամանակագրական անվրէպ կանոնաւորութեամբ մը Արեգակնային ահագին զանգուածի մէջ, առանց ո և է ազդեցութեան չեն մնար հողագնդի զանազան երեւոյթներին վրայ։ Մետէորաբանական այս երեւոյթներ՝ անփոփոխ զսպանակն են այն միօրինակ համերաշխութեան, որ անհաշուելի դարերէ ի վեր կը կայանայ Ցիեզերական մեծ աստղին և իրեն արբանեակ երկրագնդի մէջ տեղը։ Եթէ այս գործաւոր միացման գիծը խզուի մի օր, ընդհանուր անկում մը, քանդում մը պիտի սկսի։ Եթէ Արակօ, Բուլիէ, Հէրշէլ, Թինտալ և Հայր Սէչի նշանաւոր գիտնականներն հաւատք ընծայենք, Արեգակի տարբրանական կերպարանափոխութիւններն ոչ միայն առաջի կը բերեն լոյս և ջերմութիւն, որոնցմով կ'օգտուինք մենք, մանաւանդ երկրագունդ և եղեքտրականութիւն, որոնց միօրինակաբար ենթակայ են ովկիանոսներ, ծովեր և այլեւայլ ջրակոյտեր, ոչ միայն բոյսերի մէջ ծնունդ կուտան կենսատու հիւթերն և գազեր՝ մեր երակների մէջ, այլ նաև միակ աղբիւրն և միակ բնապատճառն են այն անմեկնելի ջրերուն, որուն ենթակայ են մեր կեանքի ամեն մէկ երեւոյթներն, և որի վրայ ապրած կը նային դեռ մեր դարի գիտնականներ։ Կաւէ այս զանգուածորի վրայ կ'ապրինք- գլխաւոր թատրոնն է այս ամեն երեւոյթների։ Երկրաշարժներ, եղանակներու յաջորդական փոփոխութիւններ, որոտումներ, կայծակ, մրրիկներ, թաթառ, թափառիկ ասուլներ, շրջմոլիկ հուր, հիւսիսայոյզ, և ևն ևն, այս ամեն երեւոյթներ՝ միակ ծնունդն են այն եղեքտրական մագնիսականութեան, որ անընդհատ կը բղխի արեգակի ծոցէն։ Մենք հիմայ եղեքտրական մագնիսականութեան ոսկեդարի մէջ ենք։ Անով կը լուսաւորենք, անով կը բաղադրենք և կը տարբաղադրենք զանազան մարմիններ, անով կ'երթեւեկենք, կը խօսակցինք, կը փոխադրենք մեր միտքեր, անով կը բժշկենք, բոպէապէս կ'եղեքտրականացնենք և կը մահացընենք դատապարտեալ ոճրագործն, եւն եւն։ Լտիսոն և իրեն յաջորդներն կամ նախորդներն եղեքտրական այս հզօր գործունէութիւնն մագնիսական երկաթի փոքրիկ կտորներով ոսկեցին։ Լտիսոն այսօր կը բարեփոխէ ինքզինքն, լեռնային ահագին զանգուածով մը կը փորձէ սկսիլ, զոր երկրագնդէն կորել և ուրիշ տեղ փոխադրել չը կրնար։ Լտիսօն դարձեալ, կամ թէ իրեն յաջորդներն, գուցէ ասով ալ չբաւականանան, և Արեգակի եղեքտրա-մագնիսականութիւնովն սկսին ուղղակի։ Այս տիեզերական աստղի շուրջ պղնձեայ թելերը դարձնել անկարելի է, բայց կարելի է հսկայ ընդունարան մը շինել եւ նորա եղեքտրա-մագնիսականութիւնը անոր մէջ ամբարել։ Փիտականներ ալ կան, որոնք կ'երեւակայեն թէ արուեստագիտական միջոցներով կարելի պիտի լինի օր մը հաստատել կամ շինել այնպիսի ահագին ընդունարան մը, որի մէջ հնար լինի ամբարել արեգակի ջերմութիւնն ալ, եւ ձմեռ ատեն բաշխել ցուրտ երկիրների մէջ։ Ինչպէս կը բաշխեն այսօր եղեքտրական լոյսը։ Թէ ծաղրեն եւ թէ չը ծաղրեն մարդիկ գիտնականներն այս հնտատութիւնը, այսօր երեւակայութիւն մ'է, վաղը իրականութիւն պիտի դառնայ։ Որոնք պիտի ապրին՝ պիտի տեսնեն։

* *

Բնական այս հսկայ մագնիս, որ պիտի փոխանակէ անհամար արուեստական մագնիսներ, պիտի հաստատուած մնայ Օկտէնի դաւառին մէջ։ Մագնիսական այս երկաթէ լեռ անտարբեր պիտի մնայ արեգակի եղեքդական ամեն մէկ զօրաւոր և տկար քմահաճոյքներին առջեւ, որոց ենթակայ են սակայն կողմնացոյցի և այլ և այլ գործիքների մագնիսացեալ ասեղներն և որոց այլ և այլ շեղումներ՝ զանազան ծանր և թեթեւ վնասներուն տեղի տան միշտ։ Միակ և տիեզերական մագնիսականութիւն, ինչպէս միակ և տիեզերական ժամ և միջօրէական։ Մեր ժամանակի մէջ մարդկային առաջդիմութիւն կը ձգտի գլխաւորաբար Միութիւն մը ստեղծել, կամ աւելի ճիշդ՝ կազմակերպել։ Մի և նոյն ուղղութիւն, կամ մի և նոյն գործունէութիւն ամեն բանի մէջ։—մի և նոյն տնօրէնութիւն, մի և նոյն քաղաքակրթութիւն, մի և նոյն կրթական օրինագիծ, ընկերական մի և նոյն կենցաղավարութիւն, միօրինակ ժամ, միօրինակ գործունէութիւն, ընդհանուր միօրինակ հաղորդակցութիւն երթեւեկի, լոյսի, ջերմութեան, եւն։ Լաւագոյն է—իմ կարծիքով—մէկ աղբիւր ունենալ այս ամեն մէկ երեւոյթի, մէկ և միօրինակ ուղղութիւն մեր ամեն մէկ գործունէութեան համար։ Լտիսօնի տիեզերական այս միակ մագնիս՝ այս փոքրիկ-մեծ պայմաններէն մէկն է։

Ամեն երկիր կարող է այն ընդհանուր մագնիսին հետ հաղորդակցութեան մտնել։ Նորա եղեքտրական հոսանք կարելի է ամենատեղ փոխադրել, անսահման ոյժկանոններ և ցամաքներ բնաւ արդելք մը չեն այս փոխադրութեան։ Մէկ քաղաքէ միւսը հեռագրական հաղորդակցութիւն հաստատելու համար, փոխանակ եղեքտրական առանձին գործիք մը շինելու, որ իրեն անտրմարութիւնն և մեծ ծախքն ունի, բաւական է հաղորդիչ թելի մը միջոցաւ այս հսկայ մագնիսին հետ հաղորդակցութեան մտնել, որի եղեքտրական միօրինակ հոսանքն միանոյն գործունէութիւնն առաջ կը բերէ թեթեւ ծախքով և անընդհատ։ Այն ժամանակ գիւրին կը լինի եղեքտրական ժամացոյցներն ալ հաստատել երկրագնդի վրայ ցրուած ամենէն անծանօթ վայրերի մէջ անդամ։ Երկմտիլ կարելի չէ, երբ այսպիսի հսկայ և բնական մագնիսի մը անսպառ ոյժին առջեւ կը գտնուիմ ինքզինքիս։ Մի և նոյն է ինչպէս արեգակ կը լուսաւորէ ամենէն անծանօթ խորերը մի և նոյն ժամանակ։ Կարելի կը լինի այն ժամանակ հեռաձայն գործիքները հաստատել ամեն երկիր և նորա ամեն մէկ գլխաւոր կէտերներուն մէջ։ Երկրագնդի վրայ ամեն տեղ պատահած մետէորաբանական և երկրաբանական ամեն մէկ ելրկած, երկրաշարժ, կայծակ, որոտում եւն։ եւն։ մէկ տեղէ միւս տեղ կարելի կը լինի փոխադրել քանի մը բոպէի մէջ այս գործիքների միջոցաւ։ Իսկ եթէ մի օր տիեզերական մեծ աստղն վճռէ վերջապէս վերիվայր ընել մեր հողագունդ, այն ատեն նոյն իսկ ինքն պիտի լինի որ իւր եղեքտրականութեան մագնիսականութեան միջոցով—զոր մեզ պիտի փոխադրեն այս հեռաձայն գործիքներ քանի մը բոպէի մէջ—մեզ գուժէ իւր անդառնալի վճիռ։ Լտիսօն՝ ժամանակի այս հսկայ հանճարն՝ իւր ապագայ գիւտին առջեւ սարսափահար կեցած է, ինչպէս յուսահատ անձնասպան մը սոսկալի դահավէժին առջեւ։ Իւր երեւակայութիւն— առայժմ հանելուկ է թէպէտ— իրականութիւն պիտի դառնայ ապագայի մէջ։ Որոնք որ պիտի ապրին այս հեռաւոր ժամանակի մէջ՝ պիտի տեսնեն։ 19րդ դարի զաւակներս կ'ապրինք այս հսկայ գիւտի վրայ, մանաւանդ կը ծաղրենք։ 20էն մինչեւ 25րդ դարի բաղդաւոր սերունդը պիտի տեսնէ և պիտի վայելէ այս մեծ մեծաշնորհ։ Միեւնոյն վիճակն ունեցան հին դարերի թշուառ սերունդներն, և մենք—ներկայ դարի բաղդաւորներս։ Աշխարհիս երեւոյթներն այսպէս փոփոխական են միշտ։ Երէկուան օրն այսօրուան չի նմանիր։ Իսկ վաղը միշտ վերածնող է։

* *

Քանի որ Լտիսօնի վրայ է խօսքս, աւելորդ չենքը քիչ մ'ալ անոր հնոյ գործիքովն զբաղուիլ։ Յօքթէօռ Բինէլ սկսած է հեռաձայնի միջոցով արուեստական քնէածութեան—hipnotisme— փորձեր ընել բարմաթիւ հիւանդների վրայ։ Պատուարժան ընթերցողներն յայտնի է թէ կարելի է մագնիսացնել ո և է անհատ խօսքով մը, հպումով մը, նայուածքով մը, ջուրի, թաշկինակի և այլ և այլ առարկաների միջոցով։ Մագնիսացնելու անձն անխնդելի գաղտնիքը ճարտար ձեռնածուին քովն է միայն։ Ենթակայներն—ամենէն հսկայ և հուժկու մարդիկ անգամ— կը թեքուին բոպէապէս ձեռնածու մագնիսացնողի ամեն մէկ նշանների վրայ։ Այս արհեստ անցած է այժմ բժիշկների ձեռքը։ Ենթադրենք թէ բժիշկն իւր դրասենեկին մէջն է։ իսկ հիւանդն հիւանդանոց—թէեւ իւր փորձերին ակնատես լինելուն համար ստիպուած է հիւանդին քովը լինել — հեռաձայնի դիմաց կ'անցնի եւ «քնացէ՛ք» հրամայական բառը կ'արտասանէ գործիքին մէջ։ Այս վերջինն կ'արտասանէ իւր մէջ բժիշկի վճիռն, եւ հիւանդին կը փոխադրէ երեք անգամ կրկնելով «քնացէ՛ք»։ Հիւանդն կը դիմադրաւէ պահ մը այս անծանօթ ոյժի դէմ, կընկճի հետզհետէ, կը տարտամի և կիյնայ անզգայ։ այս արուեստական քնածութենէն ոթափեցնելու համար զինքն՝ բժիշկն վերստին գործիքին կը դիմէ և «արթնցիր» վճիռն կ'արձակէ։ Հեռաձայնն նոյնպէս կ'արտասանէ այս բառ, հիւանդին կը փոխադրէ և այս վերջինն կ'ընթափի։ Հարկ չկայ այլեւս ձեռնածուի, մեր այժմեան բժիշկներ կը կատարեն այդ դերը, թէպէտ ոչ չահագիտական տեսակէտով։ Գիւտ գիւտի նման է 19րդ դարի մէջ, ի՞նչ կը մնայ ապագայ տարերի համար։ Նատ բան կը մնայ դեռ։ զի այսօրուան գիւտն վաղը կը հինանայ և ուրիշի մը ծնունդ կը տայ։ Ամենէն հսկայ գիւտն մարդիկ ՀԱՄԱՅՆԵՆ է, ստոր հեղինակն ալ պիտի ծնի՞ օր մը։ Որոնք որ պիտի ապրին, պիտի տեսնեն։

ՍԻՄՈՆ ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ

ՊՈԼԻՍ, 10 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊԵՐԵՐ ԵՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Անցեալները ծանուցինք Ռուսիոյ Բեկոյ Ընկերութիւն անուամբ մարմնոյ մը կազմութիւնն ի Փարիզ, նպատակ ունենալով քաղաքական, ընկերական և անտեսական յարաբերութեանց ընդարձակումն և մտերմացումն ընդ մէջ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ։ Այս ընկերութիւն գործի չսկսած լուծուեցաւ, նախ որ Փարիզի ռուսական դեսպանատունը լաւ ընդունելութիւն չը բրաւ, և յետոյ Ֆրանսական կառավարութիւնն հարկ եղած վարչական արտօնութիւնը զլացաւ, որով ընկերութիւնն անկարող պիտի լիներ օրինաւոր կերպով գործել։ Այս պայմանաց մէջ գործելն իրենց արժանապատուութեան հակառակ համարելով, ընկերութեան վարիչք լուծեալ հռչակեցին։

— 104 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻԹՊՈՒՌ

ԽԵԼԱԳԱՐԸ

ՄԱՕՆ ԵՐԿՈՐԴ

ԹԷՆԱՄԻՆ

Սալօնին մէջ, որ չքեղապէս կահեալ էր ճաշակով,—ճարտարապետի մը կամ նկարչի մը ճաշակով, անշուշտ—բայց որ շատ ծանրաբեռնեալ էր ոսկեզօծումներով, քանի՞ չափ անձեր կը գտնուէին։ Առաիէն և ոչ մէկը կը ճանչնար։

Բնականաբար իր ներս մտած ատեն յուզում մը յառաջ եկաւ։ Մտածեցէ՞ք։ մարգի՞զ մը։ Այրերը հետաքրքրութեամբ դիտեցին զայն, կիներն, աղջիկները բաներ փսփսացին իրենց հոգմահարներուն ետեւէն։

Վաւերական մարգի՞զ մը Պ. Լաթուատին տուն։ Անմիջապէս ամեն մարդ հասկցաւ անոր գալուն պատճառը։

Ճաղատ, կորաքամակ և ճմրթկած դէմքով կարճահասակ մարդ մը երկու այցելուներուն դէմը վազեց ցատկրտելով և ձեռքն երկնցուց անոնց։

Ըստ սովորութեան կատարուեցաւ ներկայացումը։ Սակայն դերակոմսը կրնար բնաւ չխօսիլ, որովհետեւ դեռ բերանը բացած, Պ. Լաթուատ Առաիէնի մէկ ձեռքը բռնած էր և կը սեղմէր ջերմագին և ուժգին, ինչ որ կը ցուցնէր թէ շատ կ'ախորժէր, իրեն պատիւ կը համարէր, հպարտութեամբ կ'ուզէր լսելով իր ոսկեզօծ ձեռուններուն տակ և իրեն պէս եաքէն հարստացած մարդոց ընկերութեան մը առջեւ սա հնչուն բառերուն արտասանուիլն։—Առաիէն տը Վէռվէն մարգիզ։

Մանկամարդ աղջիկ մը քիչ՝ մը հաստմարմնով, քիչ մը խոշոր ու քիչ մը կարմիր, սովորականէն աւելի կարմիր այտերով, սակայն ոչ անշնորհ, ոտքի ելաւ և քանի մը քայլ յառաջ եկաւ։

—Աղջիկս, պարոն մարգիզ, ըսաւ հայրը, աղջիկս, որ երբեմն ձեր վրայ կը խօսի իր եղբօրը։ Ահ, պարոն մարգիզ, արդէն կը ճանչնան զձեզ հոս, կը ճանչնան արդէն։ Տղաս ալ կը հպարտանայ ընելով թէ ձեր բարեկամներէն մէկն է։ Երբ իմանայ վաղը թէ այս գիշեր զձեզ ընդունելու պատիւն ունեցանք, քիթը բոլորովին պիտի մեծնայ։ . . . Հա՜, հա՜ հա։

—Օ՜հ, հայրիկ, ըսաւ աղջիկը որուն դէմքին կարմիրն աւելի սաստկացած էր։

—Լ՜հ, ի՞նչ կայ։ Օ՜հ, այս պզտիկ աղջիկները, միշտ կը կարծեն որ աւելի բան գիտեն հայրերէն։ որոնք միլիոններ շահած են։ Եկէք նստեցէք սակայն, այս մեծ թիկնաթոռներն իրենց բազուկները ձեզ բացած են։ մի քաշուիլ, հոս ամենքս ալ բարեկամ ենք։ Ինչ տեսնեմ, Առաիէ, շրջնորհալից եղիր ինչպէս կ'ըլլաս ուզած ատենդ և պէտք եղածին պէս մեր հիւրը հարկաւորէ։

Օրիորդ Լաթուատին դիմացը նստած ըլլալով, Առաիէն կրցաւ ուզածին պէս դիտել զայն։ Անշուշտ քիչ մը կուռնտուիկ էր, լայն դէմք մը ունէր և քիչ մը կարմրուկ, բայց ձայնն ախորժելի էր եւ լաւ կը խօսէր։ Այնուհետեւ իր ժպիտին մէջ այնպէս անուշ բան մը կար, և աչքերն, երկու սիրուն աչուկներ, այնպէս բարութեան արտայայտութիւն մը ունէին որ կարելի չէր զայն տգեղ գտնել։ Իր միլիոնուկէս դրամօժիտին վրայ ելած, աւելի բարձրահասակ ու նուազ թանձրամարմին կ'երեւէր։ Վերջապէս, օրիորդ Լաթուատ կրնար շատ աղէկ մարգիզուհի մը ըլլալ։

Այս խորհրդածութիւնները կ'ընէր Առաիէն, Պ. Լաթուատին առաւել կամնրուազ արտաւոց հարցումներուն պատասխանած միջոցին։ Նախկին որմնադիրը շատ կը խօսէր, ուզելով իր չունեցած սրամտութիւնը ցուցնել։ Իրաւ է թէ գեղեցիկ տիկիններն որոնց ագամանդները կը շողային ճարին և մուներուն լոյսին տակ, կը աքանչանային անոր խօսքերուն վրայ։ Առաիէն կը բաւէր իրեն։ Եւ միամտօրէն կը կարծէր թէ շատ գեղեցիկ բաներ էին ըսածները։

Ժամը տասնումէկին, մարգիզն և դերակոմսը մեկնեցան։

—Ո՞ւր պիտի երթանք, հարցուց այս վերջինն երբ դուրս ելան։

—Տուն կը դառնամ ես, պատասխանեց Առաիէն։

—Վա՜յ։

—Առջի գիշերուան յոգնութիւնը դեռ վրաս է, հանգչելու պէտք կը զգամ։

—Լաւ, սիրելիդ իմ Առաիէն, կը սկսիս խրատներուս հետեւիլ։ Ահ, աղէկ միտքս ինկաւ, Մօկասի կոմսին պարտքդ վճարեր ես, չըսիր ինձ թէ ո՞ւր գտար այդ քսան հազար ֆրանքը։ Անխորհրդութիւն է քեզ հարցնելս։

—Երբեք։ ինչպէս որ կը զգայի արդէն, Այլօմոն մերժեց։

—Թշուառակա՜ն ծերունի։

—Բայց իր բարեկամներէն միայն, Բիէռ Ռուսօ կոչուած հին սեղանաւորի մը ղրկեց գիս, որ սիրով տուաւ ինձ այդ գումարը։

—Ո՞ւր կը բնակի այդ սիրուն սեղանաւորը։

—Թուչէ փողոց, թիւ 53։

—Միտքս պահեմ։ Դիտես, մարդ պէտք կրնայ ունենալ այդպէս անձերու։ Հիմայ, աւելի լուրջ խնդրոյ մը անցնինք։ ի՞նչպէս գտար օրիորդ Լաթուատը։

—Ցուսացածէս աւելի լաւ։

—Ապահով էի որ այդպէս պիտի ըլլար։ Ըսել է ախորժեցար։

—Անախորժ չերեւցաւ ինձ։

—Լաւ, կը հասկնամ ինչ ըսել կ'ուզես։ Վաղն իսկ կը տեսնեմ հայր Լաթուատն և բացէ ի բաց կ'ըսեմ իրեն թէ կը փափաքիս իր աղջկան հետ ամուսնանալ։

—Կ'ազաչեմ, սը Սանզաք, այդչափ մի՛ աճապարիլ։

—Գնա՛ դուն։ Լաթուատին տան մասին դու մը հետ, սիրելիս, այսպէս գործ մը պէտք է արուեստաւորի առուտուրի մը պէս կարգադրել։ Տեսար ինչ ընդունելութիւն ըրաւ քեզ։

—Բայց աղջի՞կը։

—Աղջի՞կը։ Ահ, աչքերդ գրպա՞նդ դրեր էիր։ Զտեսա՞ր որ վրադ կը խենդենայ կոր։

—Կրնայ ըլլալ որ կը սխալիք։

—Ոչ, բնա՞ւ երբեք։ Դուն իմ խօսքս մտիկ ըրէ։ Կամ բարեկամդ եմ կամ ոչ։ Վաղը ես կ'երթամ կը խօսիմ մեր մարդուկին, և ամիսէ մը նոյն իսկ տասնեւհինգ օրէն, եթէ ուզես, ձեռք կ'անցուցնես այն մէկ միլիոն հինգ հարիւր հազար ֆրանքն որ քեզ համար պահուած է, անպիտա՜ն։ Հասկցա՞ր հիմայ։

Առաիէն վարանեցաւ պատասխան մը տալու։ Օռօռի յիշատա՞կն էր որ զինքը կը վրդովէր։ Թերեւս։ Բայց աւա՜ղ, Օռօռ երգն էր, և օրիորդ Լաթուատ, իր օժիտով, իրականութիւն։

—Ի՞նչ կը մտածես, հարցուց դերակոմսը։

—Ոչինչ։

—Ինչո՞ւ պատասխան չես տար։

—Բայց . . .

—Ի՞նչ։

—Լ՜հ, ուզածնիդ ըրէք։

Էֆուսալի հրապարակն հասան։

Պարապ կառք մը կ'անցնէր։ Առաիէն կեցուց զայն։

—Ես, ըսաւ դերակոմսը դէպ ի Ժոզէֆին պտըտցան երկնցնելով թեւը, այս կողմէն կ'երթամ։ Վաղը հոկտեմբեր ամիսն է։ Դիշերը բարի։

—Ի տեսութիւն, ըսաւ Առաիէն։

Եւ բաժնուեցան։

Դերակոմսը չատ յառաջ գացած չէր ըսելով մարգիզին թէ կրնար օրիորդ Լաթուատին հետ իր ամուսնութիւնն իրբեւ կատարուած իրողութիւն մը համարել։ Արդարև, Պ. Լաթուատ մեծ ուրախութեամբ ընդունեցաւ մարգիզին անունով դերակոմսին ըրած առաջարկութիւնը։ Եւ ոչ մէկ նեզիչ հարցում ըրաւ անոր։ Իր աղէն իմացած էր թէ մարգիզը պարտքեր ունէր, առանց գիտնալու թէ որչափ։ Անոնց խօսքը չըրաւ։ Կը հասկնար որ երիտասարդն իր աղջկան ազուոր աչքերուն համար միայն չէր որ կ'ուզէր ամուսնանալ անոր հետ։ Բայց իր հո՞գն էր այս ամենքը։ մարգի՞զ մը փեսայ պիտի ըլլար իրեն, իր աղջիկը մարգիզուհի՞ պիտի ըլլար։ Բաւական չէ՞ր ասիկա։

Դալով օրիորդ Լաթուատին, Պ. Լաթուատն աւելի հանդարտ ու զգուշաւոր, թէև ոչ նուազ ուրախ, նա յայտնեց թէ իր պարտականութիւնն էր իր հօրն ընտրած ամուսնին ընդունիլ։

Անշուշտ դեռ Առաիէնին նկատմամբ չունէր այն բոցավառ սէրը զոր բոլոր աղջիկները կ'երազեն, զոր երազած են բոլոր կիները, բայց, եթէ չէր սիրեր զայն տակաւին այն սիրով որուն մէջ աղջիկ մը իր ամբողջ կեանքին երջանկութիւնը կը դնէ, կը զգար, իր սրտին բարեխուսներէն, թէ այդ երիտասարդն իրեն հաճելի եղած էր։

(Շարունակ.)

—Կաթոլիկ կղերն ի Ֆրանսա և Վատիկան ցաւ ի սիրտ կը տեսնեն Ֆրանսական նոր օրէնքն, որ տուրքի կ'ենթարկէ կրօնային միաբանութեանց ստացուածքն։ Այս օրէնքին հետեւանքն այն կը լինի որ Լազարիսթները, Մարիսթները, Քրիստոնեայ Եղբարք կամ Ֆրէրք, Դիմութեան Քոյր, Նազարէթի Քոյր, Քարիթոզեանք, և այլ Ֆրանսական միաբանութիւնք, իրենց ստացուածքը կը փոխադրեն յԱնգլիա, ուստից ամեն տարի կամ ամեն ամիս պիտի ղրկուի իրենց գոյութեան պէտք եղած գումարն։ Ամեն տրամադրելի դրամք պիտի փոխադրուին Անգլիոյ դրամատանց, և մատակարարութեան արտօնագրեր ձեռք պիտի բերուին Լոնտոնի մէջ։ Կաթոլիկ եպիսկոպոս մը կը յայտարարէ թէ կաթոլիկ միաբանութեանց եւ եկեղեցեաց ստացուածքն ամենամեծ մասամբ վերածուած է անգլիական արժեթղթի, կամ Անգլիոյ մէջ կալուածի, և թէ նոյն իսկ Պապականութեան կամ Վատիկանի պահեստի գումարն այս կերպիւ կը շահագործուի Անգլիոյ մէջ, անգլիական ձեռքերով։ Գերապատուելի Զալեւսքի, որ Վատիկանի կողմէ ի Հնդկաստան պատուիրակ ղրկուեցաւ, Պապին կողմէ ի մէջ այլոց պաշտօն ունէր տեղեկագիր մը պատրաստել Հնդկաստանի արժեթղթոց տեսակներուն եւ արժէքին վրայ։ Անգլիացիք ուշադրաւ իրողութիւն մը կը համարին որ Կաթոլիկութեան գրականն ջիղը կեդրոնացեալ է անգլիական ձեռքերու մէջ, և Լոնտոն Կաթոլիկութեան սեղանաւորական կեդրոնավայրը դարձած է։

* * *

Գերման լրագիրք չվերջացուցին իրենց դիտողութիւնները Վիլհէլմ Կայսեր այն կծու ակնարկութեան դէմ զոր ըրաւ լրագրութեան և խմբագրաց մասին։ Գերման լրագիրք այս առթիւ կը յիշեցնեն թէ երիտասարդ Կայսեր ամենէն փառաւոր նախորդներէն մին էս, Մեծն Ֆրեդերիկ, իր ժամանակին փայլուն, մտացի և ազդեցիկ հրապարակագիրներէն մին էր։ Թէև լրագրութիւնը դար մը յառաջ հիմակուան ազդեցութեան հաղիւ մէկ փոքր մասը կը վայելէր, բայց այն մեծ վեհապետ կը դնահատէր լրագրութեան ոյժն, և կ'ուզէր իր կողմն ունենալ հասարակաց կարծիքն։ Իր Հոլանտայի, Անգլիոյ և Համբուրկի դեսպաններուն յօդուածներու ծրագրեր կը ղրկէր՝ անգլիական, հոլանտական և համբուրկեան լրագրաց մէջ այն մտօք բաներ հրատարակուելու համար, և երբեմն ինքն իսկ կը խմբագրէր այն յօդուածներն։ Իր գրաւոր հրահանգաց մէջ կ'երեւին նամակներ որով կը նեղանայ իր դեսպաններուն՝ այն ինչ լրագրոյ մէջ հրատարակեալ յօդուածին իր հրահանգաց ճշդիւ համաձայն չլինելուն համար։ Մեծն Ֆրեդերիկ յօդուածներ կը գրէր ո՛չ միայն օրուան քաղաքական խնդրոց վրայ այլ և իր մղած պատերազմներուն վրայ։ «Սփէնէրի Լրագրոյն» մէջ Ա.Ն-ԳԼ-Ի հանելիք խորագրով հրատարակուած գրութիւնք, որք Սիլեզիոյ առաջին երկու պատերազմաց պատմութիւնը կը պարունակեն, իսկապէս Մեծին Ֆրեդերիկի գրչէն ելած են, որ խմբագրութիւն ընելով իր արժանապատուութեան հակառակ վարուած լինել չէր կարծեր։ Այս յօդուածոց մէջ, աւելորդ է ըսել, անուանի վեհապետն իր վրայ երբորդ դէմքով կը խօսէր։ Ֆրեդերիկ Բ-ի Բ-ԳԼ-ԿԱ ԹԷՌ-ԷՐ-ՐԷՆ եւս, որ Եօթնամեայ Պատերազմին վրայ շատ մը տեղեկագրեր կը պարունակէ, թագաւորին ինքնագիր գործն է, և շատ տեղեկագրաց ներքեւ սա մտօք արձանագրուած է. «ՖԳ-ԷՐ-Է, ՖՐԵՏԵՐԻԿ»։ Այս տեղեկագիրը ի Տրեզտէ սուրհանդակի յանձնուելով, չորս օր յետոյ կ'երեւին Պերլինի լրագրաց մէջ, և յետոյ բովանդակ եւրոպական լրագրութեան մէջ։—Խմբագրութիւն կ'ըներ նաեւ Ֆրանսայի Լուի ԺԴ թագաւորն, որ բազմաթիւ անաստղագիր յօդուածներ հրատարակեց Կ-ԷՐ-ՈԷ Ֆէ-Ռ-ի մէջ, զոր հիմնած էր Թէոֆրասթ Ռընօտօ բժիշկը։ Սոյն թերթի մէջ հռչակաւոր Ֆրանսացի նախարարապետն Ռիշլիէօ եւս յօդուածներ ունէր կա՛մ իրմէ ներշնչուած և կամ ուղղակէս իր գրչէն ելած։—Աւելորդ է կրկնել այս պատմական իրողութիւններէ դերման լրագրութեան հանած բացայայտ հետեւութիւնները։

* * *

Զեհական խնդիրը կ'երեւի թէ արտասովոր կարեւորութիւն ստացած է Աւստրիոյ կառավարութեան համար, որովհետեւ Ֆրանց Եոզէֆ Կայսր անձնապէս միջամտեց խնդրոյն, առանձին իր ներկայութեան հրաւիրելով զՏքթ. Ռիկլը, հին—չեհ կուսակցապետն, յետոյ զՏքթ. Ռուս, Պոհեմիոյ գերման կուսակցապետներէն մին, և զՏքթ. Խուսէյքի, լեհ կուսակցապետներէն մին։ Խնդիրն այն է թէ կայսեր ուղղակի տնօրինութեան ներքեւ գերմանական և չեհական կուսակցութեանց միջեւ կնքեալ իրաւախոհութիւնը պիտի վաւերացուի՞ Պոհեմիոյ նահանգային երեսի. ժողովոյն մէջ, յորում մեծամասնութիւն կը կազմեն Չեհք. Երիտասարդ կամ Նոր-չեհ կուսակցութիւնը կը պահանջէ որ Պոհեմիա Հունգարիոյ համահաւասար դիրքի մը մէջ դրուի, և Մորաւիա և աւստրեան Սիլեզիա Պոհեմիոյ հետ միացուին։ Գերման կուսակցութիւնն իրաւախոհութեան հաւատարիմ մնաց ցայս վայր, բայց եթէ նահանգային ժողովէն մերժուի, Գերմանք ետ պիտի առնուն իրենց ըրած զիջումները, վերստին պիտի քաշուին յիշեալ ժողովէն, և դէմ առ դէմ պիտի թողուն չեհ կուսակցութիւնը կեդրոնական կառավարութեան հետ։ Տքթ. Ռիկլը վերստին խոստացաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան իր աղդեցութիւնն ի գործ դնել, բայց կ'երեւի թէ առաջիկայ ընտրութեանց մէջ հին-չեհ կուսակցութիւնը պիտի յաղթուի, և Պոհեմիոյ նահանգային խորհուրդը բոլորովին Նոր-չեհ կուսակցութեան ձեռքը պիտի անցնի։

* * *

Վիեննայի մէջ կը կազմակերպուի դիմում մը ի նպաստ Ռուսիոյ Հրէից, որպէս նախորդ շաբթուն տեղի ունեցաւ Լոնտոնի Լորտ Քաղաքապետին պաշտօնատան մէջ։ Պառոն Հիրշ անձնապէս կ'աշխատի այս ժողովոյն գումարման։

Բայց նոյն իսկ Լոնտոնի դիմումը (զոր երկարօրէն պատմեցինք անցեալ շաբթու) օգուտ պիտի ունենա՞յ։ Կէսպաշտօնապէս կը ծանուցուի թէ Զ-ԸԼԼԻԷ ԸՆԴՈՒՆ ՈՒԷԼԷ-ԿԱՆ ԳՈՒԴԱՄԱՐԴԻՆ, որ Լոնտոնի դիմումին որոշումները Ն. Վեհափառութեան մատուցանելու պաշտօնն ունի։ Լորտ Մէյթ եւ Պ. Փիզ պիտի հրաւիրուին իրենց ադերսագիրը մատուցանել Սինոդի ընդհանուր Պրոկուրոր հռչակաւոր Պ. Փոպիէսոնոսցեւի, կամ ներքին գործոց Նախարար Պ. Տուրնովոյի։

—Նաեւ Տվիզիսէ կը հեռագրուի թէ մայրաքաղաքէն խիստ հրամաններ եկած են անմիջապէս արտաքսելու ամեն Հրեայներ որք ի Դուկասիա կը բնակին առանց մասնաւոր արտօնութեան, կամ առանց որոշ գործ ունենալու։

* * *

Պելկրատի գլխաւոր թերթեր, թէ՛ արմատական, թէ ազատական, թէ պահպանողական, կը բողոքեն թէ միայն կառավարական ճնշման ներքև Սքուփշինան մերժեց Նաթալի թագուհւոյն յիշատակագիրն՝ ինքզինք անձեռնհաս հռչակելով։ Դաւառներէն խնդակցական հեռագրեր կուգան Սքուփշինայի փոքրամասնութեան անդամից՝ վարչական ճնշման հակառակ իրենց խղճին համեմատ քուէարկելնուն համար։ Ժողովրդային համակրանք կ'արտայայտուի դժբախտ մայր-թագուհւոյն, որ մինչ քանի մը շաբաթ յառաջ փողոցներէն պարզ կնոջ մը պէս կ'անցնէր, հիմակ ամենուրեք յարգանօք կ'ողջունուի հասարակութեան կողմէ, իբրեւ տիրող թագուհի։ Այս պայմանաց մէջ, կառավարութիւնը կը խորհի երկրէն արտաքսել Նաթալի թագուհին, որպէս զի յուզումը չաւելնայ և չտաքծի երկրին մէջ։

ԱԼԷՔՍԷՅԷՐՍԹՈՎ ԶՕՐԱՎԱՐ
ԵՒ ՓԱՏԼԵՒՍՔԻ

ՁԱՒԵՇԱՒԱՌՆ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ Ի ՓԱՐԻԶ

Փարիզի մէջ օրուան խնդիրը Սէլիվէրսթով ռուս զօրավարն սպանող Փատլեւսքի անուն ծայրայեղ Ռուսին փախցուիլն է, որ առիթ տուաւ այս շահատակութեան դիւցազներուն՝ Ֆրանսացի խմբագրի մը և անոր ընկերուհւոյն ձերբակալման։

Լ-Է-Ը լրագրին մէջ այս դէպքին պատմութիւնն ընելով, Պ. Ժորժ Լապրիւյէռ կ'ըսէ թէ նոյմ. 21ին մինչ ինք կը ճաշէր Տիկին Սէվրինի հետ, խարտեաշ կին մ'եկաւ, և ծանոյց թէ «Փատլեւսքի տակաւին չէ փախած Փարիզէ. Կը հարցունէ թէ կ'ուզէ՞ք իրեն օգնել՝ Փարիզէ հեռանալու»։

Խնդիր էր սակայն թէ զօրավարը լոկ անձնական թշնամութե՞ն զոհ գացած էր թէ քաղաքական նկատմանց։ Խարտեաշ տիկինը կը հաւատէ թէ Փատլեւսքի ոճիրն անձնական վրէժխնդրութեամբ չգործեց, և Պ. Լապրիւյէռ միտքը կը դնէ փախցնել զնա։ Է-Է-Ը անօրէնէն պէտք եղած գումարը կ'առնու՝ առանց խընդիրը բանալու՝ այն հաւատեօք թէ երեւելի գործ մը պիտի գործէ, որոյ պատուիրն յոյժ հետաքրքրաշարժ և շահաւոր պիտի լինի լրագրոյն։

Պ. Լապրիւյէռ այնպէս կը կեղծէ թէ ի Թիրոլ (Աւստրիա) մենամարտ մ'ունենալով, հոն կ'ելթայ երկու վրկայներու և բժիշկի մը հետ, Տքթ. Վոլֆ, որ ոչ այլ ոք էր բայց եթէ Փատլեւսքի մարդասպանն։ Այսպէս ծանուցանել կուտայ լրագրաց մէջ։ Փատլեւսքի մորուքը կ'ածիլէ, մազերը կը ներկէ, 400 ֆրանքով իրեն համար ձեռք մը նոր լաթ կը դնեն՝ նորաձեւ բժշկի մը վարելուշ, երկայն գլխարկ մը կը դնէ, և այնքան կը փոխուի որ եթէ Ռուսիոյ դեսպանատան երեկոյթին իսկ ներկայանար, մեծարանօք պիտի ընդունուէր իբրև նշանաւոր հիւր մը։ Փոխանակ գերմանական հողէն անցնելու, իտալական հողէն անցնիլ կ'որոշուի, իբրև նուազ վտանգաւոր։

Իրենց շարժումներն ոստիկանութեան աչալուրջ ուշադրութենէն աքօղելու համար, զանազան հնարքներու կը դիմեն։—Կառապանն զՓատլեւսքի կը տանի տուն մը, որոյ ետեւի կողմն ուրիշ փողոց մը կայ։ Հոն երկրորդ կառքի մը մէջ կը սպասէ Պ. Լապրիւյէռ։ Սա իրեն մօտ ունի երկու պայուսակներ, մին իր ճերմակեղէնները պարունակող, միւսը՝ Փատլեւսքի, Վոլֆ անուն սկզբնատառով դրոշմեալ ամեն բան։ Երկոքին «վկայք» երկաթուղւոյ կայարանին մէջ կը սպասէին։ Հոն Պ. Լապրիւյէռ իր ընկերը կը ներկայացնէ անոնց Տքթ. Վոլֆ անուամբ, և վաճառաբարձ վկոնին մէջ դնել կուտայ ծրար մը, յորում ըստ կարի քիչ կը ծածկուէին երկու խոշոր սուրեր, կարծեցեալ մենամարտին համար։ Փատլեւսքի առաջնակարգ վկոնի մը մէջ կը բազմի իր երեք ընկերաց հետ, գլխարկն աչքին վրայ կ'իջեցնէ և թաւ լրագիրը բանալով լայնարձակ, խորունկ կարդացողի մը ձեւեր կ'առնու։ Պ. Լապրիւյէռ դուրսը կը տեսնէ կայարանին վերատեսուչն զՊ. Ռէնեուլ, և անոր ետեւ երկու «կասկածելի» մարդիկ, որք ուշի ուշով կը դիտեին այս վկոն։ Վտանգ մը գուշակելով, վար կ'իջնէ, կ'երթայ ամենայն համարձակութեամբ Պ. Ռէնեուլի ձեռքը կը թօթվէ և խօսակցութեան կը բռնուի։ Երկու կասկածելի մարդիկը, զինք տեսնելով այնքան կարեւոր պաշտօնական մը հետ խօսքի բռնուած, կը դառնան կը հեռանան։ Պ. Ռէնեուլ, լրագրաց մէջ կարդացած լինելով թէ Պ. Լապրիւյէռ Աւստրիա կ'երթայ մենամարտելու, զարմանք կը յայտնէ իր մենամարտներուն այս յաճախութեան համար։ Իսկ Պ. Լապրիւյէռ լռութիւն կը խնդրէ յանուն բարեկամութեան, որպէս զի Իտալիոյ և Աւստրիոյ լրագիրք բան չիմանան, և թղթակիցներ չղրկեն իր ետեւէն։ Վերատեսուչը, ծանուցանելով թէ սահմանագլխին վրայ իտալեան ոստիկանութիւնն իրենց սուրերը պիտի գրաւէ, բարեկամաբար երկտող մը կը գրէ այցաքարտին վրայ, ուղղեալ Մոտանէի կայարանի վերատեսչին, որպէս զի մաքսային ձեւակերպութիւնք կարճ կապուին։ Կառախումբը մեկնած միջոցին, բարեմիտ Պ. Ռէնեուլ կը պոռայ. «Բարի յաջողութիւն։ Դայեցէ՛ք որ չվիրաւորուիք»։

Մինչեւ Մոտանէ անվտանգ և անարգել կը կատարեն իրենց ուղեւորութիւնը։ Պ. Լապրիւյէռի աչքերը չորս կողմ կը դառնան՝ դիտելու համար թէ կասկածելի մարդիկ կը հետեւի՞ն իրենց։ Շատ մը դէմքեր կը դիտեմ։ մէկ հատին չի հաւնիր, և Փատլեւսքի կամացուկ մը կ'ըսէ. «Այդ մարդը Ռուս է, Ռուս»։ Դէշ լուր։ Մանաւանդ որ այս անհաճոյ անձնաւորութիւն իրենց վկոնին մօտերը կը դառնար միշտ։ Մինչեւ իրենց դրան առջեւ կուգայ և կանգ կ'առնու։ Ի Մոտանէ, Պ. Լապրիւյէռ և Փատլեւսքի կայարանին Պլիֆէն կ'երթան։ Երկու ծպտեալ ոստիկանք կուգան իրենց մօտ կը նստին։ Բայց Փատլեւսքի այնքան վարպետ է որ չի մատնուիր։ Պ. Ռէնեուլի տրուած այցաքարտը շատ օգտակար կը հանդիսանայ։ Պ. Լապրիւյէռ զայն կը մատուցանէ Մոտանէի կայարանապետին, ներկայացնելով զՏքթ. Վոլֆ։ Ծպտեալ ոստիկանք տեսնելով որ վտանգաւոր կամ կասկածելի մարդիկ չեն ասոնք, միւս ուղեւորաց մօտ կ'երթան։

Իսկ այն կասկածելի Ռո՞ւսը.—Պարզապէս առեւտրական միջնորդ մ'է։ Իմանալով որ այս մարդիկ փարիզցի խմբագիր են, կուգայ իր յարդանքը մատուցանել, իբրեւ հարազատ ֆրանսացի, և կը ներկայացնէ իր այցաքարտն, որոյ վրայ նշանակեալ է թէ ԷԷՆԻ Ե -ՅԼ -ԷԼԷ ԸՀԵԼԷ-Ց գործ կ'ընէ։

* * *

Ի Միլան, իտալեան հողին վրայ, Փատլեւսքի առաջին անգամ կը պատմէ իր ոճիրը։

Կ'ըսէ թէ Սէլիվէրսթով զօրավար թելադրիչն էր «վտանգաւոր նիւթերու» խնդրոյն, որոց երեւան ելնելուն պատճառաւ քանի մը ծայրայեղ Ռուսեր Փարիզի մէջ դատապարտեցան և այլ քանի մը ծայրայեղ Ռուսեր իրենց երկրին իշխանութեան ձեռքն ինկան։ Գաղտնի ոստիկանութեան գործակալ մը Փարիզ եկեր է, քանի մը ծայրայեղ մարդիկ վտանգաւոր գործի մը միջամուխ ըներ է, և նոյն գործով զմանս ի ռուսական սահմանագլուխ ղրկեր է, ուր անմիջապէս ռուս ոստիկանութեան ձեռքն ինկեր են։ Այս ամեն բաներու կարգադրողը Ռուսիոյ գաղտնի ոստիկանութեան նախկին պետ Սէլիվէրսթով զօրավար լինելուն աղագաւ, Փատլեւսքի կ'որոշէ իր գործելիք ոճիրն։

Այս դիտմամբ կը մտնէ ի ծառայութիւն Պ. Պէրնովի, որ ֆրանքաւռուսական երեկոյթներ կը կազմէր ի Փարիզ։ Այս մարդուն կողմէ զօրավարին նամակ և տոմսակ տանելու պաշտօն կ'ունենայ։ Քանի մը անգամ կ'երթայ կուգայ՝ վստահութիւն վաստակելու համար։ Օր մը զօրավարն՝ իր սպասաւորին ձեռքէն ընդունելով Փատլեւսքիի բերած մէկ տոմսն՝ իր մօտ կը կանչէ զնա։ Փատլեւսքի այն օր պատրաստ չէր իր չար դիտումն ի գործ դնելու։ Զօրավարը խօսքի կը բռնուի Փատլեւսքիի հետ, նախ ֆրանսերէն, յետոյ ռուսերէն, ջանալով իմանալ թէ ո՛յք, ինչպիսի մարդիկ կը յաճախեն Պ. Պէրնովի կազմակերպած ակումբին։

—Կ'ուզե՞ս շատ ստակ վաստակիլ, կը հարցունէ առ Փատլեւսքի։— Ահա ոսկի, կ'ըսէ, ձեռքովը գրասեղանին զարնելով, որոյ մէջ մեծ գումարներ կան եղեր։

—Անունդ ի՞նչ է։

=Էնկէլ, կը պատասխանէ Փատլեւսքի։

—Էնկէլ՞, կը հարցունէ զօրավարն, եւ կը սկսի խնդալ։

—Դիտե՞ս Էնկէլ ինչ կը նշանակէ գերմաներէն։

=Այո՛, Վսեմափայլ Տէ՛ր, «Հրեշտակ» կը նշանակէ։

—Իսկ դուն ստատնայ մ'ես, հէ՞, կ'ըսէ զօրավարը ծիծաղելով։

=Ստատնայ մը ձեր տրամադրութեան ներքեւ, և եթէ պէտք ունենաք, մեր սադայելապետն ալ ողջ առողջ կը բերեմ ձեզ։

—Քու սադայելապետիդ պէտք չունիմ։ Ուրիշ բան պիտի ըսեմ քեզ, և եթէ մերժես, գլուխդ կը կտրեմ։

=Բայց, Վսեմափայլ Տէր, եթէ զիս հարստացնէք, եթէ՝ ինչպէս կ'ըսէք՝ միլիոն մը ֆրանք շահեցնէք ինձ, ուրիշ գլուխ մը չունիմ կուտամ ինձ։

—կատակը մէկդի։ եթէ ըսես ինձ թէ ո՛յք ո՛մանք կ'երթան Պ. Պէրնովի մօտ, ի՞նչ կ'ընեն, ի՞նչ կ'ըսեն, ամեն անգամ շատ ստակ կուտամ քեզ։

«Լսելով լրտեսութիւն ընելու այս առաջարկն, արիւնն գլուխս ցատկեց։ Աչքերս երեւի թէ ցոյց տուին ներսիդիս անցած դարձածն, որովհետեւ զօրավարն անհանգիստ դէմք մը առաւ։

«Ես իր քովիկն էի, ձախ կողմը։ Քայլ մը ետ գացի, և ըվոլվերս պարպեցի ընելով. «Ն՛ա՛, ահա՛ քու ռումբերուդ (*) փոխարէնը»։ (ՎՕԹէ թէկպէ զա պոմպի)։

«Զօրավարն երեսին վրայ ինկաւ գրասեղանին վրայ, թոթովելով

—Փա՛...։

«Ի՞նչ կ'ուզէր ըսել։ Անշուշտ ռուսերէն «Շնո՞րհ» բառն, որ այս վանկով կը սկսի։

«Զարմացայ որ ատրճանակս շատ ձայն չհանեց։ Ուզեցի երկրորդ անգամ պարպել, բայց տեսայ որ չէր շարժեր, մեռած կարծեցի։ (զօրավարն ետքէն մեռաւ)։ Զարմացայ նաեւ որ մարդ չեկաւ։ Ուզեցի ձեռք ձգել իր թուղթեր, որք անշուշտ կը պարունակէին ի Փարիզ գործող ռուս լրտեսներուն ցանկը։ Բայց գրասեղանին մէջի դրամը միտքս ինկաւ, փոքրութենէ վախցայ, և հեռացայ, դուրս ելած ժամանակ սենեակը կղպելով։»

(*). Ի Փարիզ դատապարտեալ Ռուսք ամբասանուած էին տեսակ մը վտանգաւոր նիւթեր չինելնուն համար։

ԼԱՋԳԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամենայն Հայոց Հայրապետ Վեհ. Տ. Տ. Մակար Կաթուղիկոսի անուան տօնախմբութեանն առթիւ, Ամեն. Ս. Պարսիրաք Հայրը չնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց ի Ս. Էջմիածին։

Կը լսենք թէ Ազգային Ժողովն ի նիստ պիտի հրաւիրուի յառաջիկայ ուրբաթ, 14 դեկտեմբեր։

Կրօնական ժողովը վաղն ի նիստ պիտի գումարի ի Պատրիարքարան։

Քաղաքական ժողովն եւս ի նիստ պիտի գումարի յառաջիկայ չորեքշաբթի օր ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԿԱՐՆՈՅ ՀԱՅՈՑ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ ՀԵՏ

Այս խորագրին ներքեւ Սփոփ-ը կը հրատարակէ հետեւեալ նամակը զոր ստացած է իր Կարնոյ թղթակցէն, դեկտ. 7 թուականաւ (Ն. Տ.)։

Երկար եւ շահեկան տեսակցութիւն մը ունեցայ Կարնոյ Հայոց պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Ղեւոնդ եպիսկոպոս Շիշմանեանի հետ, որ յայտնեց ինձ թէ նահանգիս վարչական խորհրդոյ միւս անդամոց հետ ստորագրած է Մազպաթա մը ի պատասխանի այն անհիմն ամբաստանութեանց և այն զրպարտութեանց՝ զորս Տեղեկ-ը հրատարակած էր Վսեմ. կուսակալ Հասան Խայրի փաշայի դէմ։ Ցիշեալ անգլիական լրագիրը կը պնդէ թէ Քիւրտերն այստեղ կոչուած են որպէս զի պատրաստ գտնուին, ի պահանջել հարկին, հայերուն վրայ յարձակելու, և կ'ամբաստանէ յիշեալ կուսակալը թէ Ալաշկերտի գաւմագամ անուանած է Ահմէտ անուն մէկը, որ իւր սպանութեամբք, բռնաբարութեամբքու հրձիգութիւններով հռչակաւոր եղող ընտանիքէ մը սերած է։

Նահանգիս ժողովրդեան ներկայացուցչաց Մազպաթան բացորոշապէս կը հերքէ այդ զրպարտութիւնները և յստակօրէն կը հաստատէ թէ քիւրտ ցեղապետք այստեղ կոչուած են, ինչպէս արդէն գրեցի ձեզ, որպէսզի հաստատ երաշխաւորութիւնք առնուին անոնցմէ թէ՝ իրենց հնազանդող ցեղերը չ'պիտի ձեռնարկեն ո՛ր և է բանի որ կրնայ խանգարել այս գաւառաց մէջ բարեբաղդաբար տիրող հանդարտութիւնը։ Յետոյ, Մազպաթան կը հաստատէ թէ կարելի չէ ո՛ր և է մեղադրելի արարք գտնել Ահմէտ պէյի վրայ որ ամեն ժամանակ յարգանք տածած է առ կայս. կառավարութիւնն և առ օրէնս։ Իւր ընտանիքը միշտ անձնուիրութեան հաւատքով տուած է կայս. կառավարութեան, և կարելի չէ ո՛ և է յանցանք վերագրել իրեն։ Եթէ մինչեւ իսկ իւր ընտանեաց անդամներէն ոմանք յանցանքներ գործած են, բան մը զոր կարելի է ենթադրել առանց ընդունելու, անոնց պատասխանատուութիւնը չի կրնար ծանրանալ Ահմէտ պէյի վրայ։ Իւր հայրն ու եղբայրները, զորս կ'ամբաստանեն, վաղուց մեռած են։

Գեր. Ղեւոնդ եպիսկոպոս իւր և իւր հօտին երախտագիտութիւնն յայտնեց ինձ—արտօնելով զիս հրապարակաւ ծանուցանել զայն— առ կուսակալն Հասան Խայրի փաշա, այն բարեսիրութեան, արդարակորով մտքին և հայրական ընթացքին համար որով կը կառավարէ նահանգս, որ անոր կը պարտի խաղաղութեան վերահաստատումը։ Ն. Գերապատուութիւն կը գտնէ յանձին այդ պետական պաշտօնատարին մասնաւոր յատկութիւնք որք նշանաւոր վարչագէտ մը կը հանդիսացնեն զինքը։

Որովհետեւ այստեղ կը գտնուիմ ժողովրդեան կարծիքն ուսումնասիրելու եւ պատմելու համար, ինձ պարտք համարեցի բառ առ բառ հաղորդել ձեզ տեղւոյս Հայոց հոգեւոր պետին կողմէ ինձ ըսուածները։

Ուսթբրի հայկական նորակազմ եկեղեցւոյն օծման առթիւ տեղւոյն հայ գաւառականութեան ուղղեալ հրաւիրագրոյն մի օրինակն եւս խմբագրութեանս ուղղուած ըլլալով, համառօտեմբ կը հրատարակենք զայն, շնորհաւորելով Ուսթբրի ազգայիններն իրենց այդ ձեռնարկի յաջողութեան համար։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ
ՈՒՂՂԱՓԱՌ ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻ
Ի ՍՈՒՐԲ ՈՍԿԵԲԵՐԱՆ ՄԱՏԱՐԱՆ

39րդ Փողոց եւ 7րդ Ավենիւ

ST. CHRISOSTOM'S CHAPEL,
(TRINITY PARISH,)
39th Street & 7th Ave.

Կը փութամք ծանուցանել որ Արժանապատիւ Յովսէփ Ծ. Վ. Սարաճեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ և Նորակազմ Եկեղեցւոյ սպասները պիտի օծէ, յառաջիկայ կիւրակէ, Նոյ. 30, յեւ միջաւուր, ժամը մէկին։

Արդոյ հաճարակութիւն կը հրաւիրուի ներկայ գտնուիլ։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Հ. ԷԿԻՆԵԱՆ — Փ. Մ. ՍԱՎԱՍ
Քարտուղար — Ատենապետ

ՏԻԿԻՆ ՅՈՒԼԻԱՆԷ Ա. ՔԻՐԷՍՏԷՃԵԱՆ
ՄԱՅՐ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ՔԻՐԷՍՏԷՃԵԱՆԻ

Ցեղս կարճատեւ հիւանդութեան կնքեց իւր մահկանացու կեանքն այս առաւօտ, ի ծերութեան հասակի, թողլով ի սուգ անմխիթար իւր որդիքը, թոռունքն և ազգականները։

Բարեկամք և ծանօթք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ յուղարկաւորութեան հանդիսին, որ պիտի կատարուի վաղը՝ երեքշաբթի 11 դեկտ. ժամ 5ին ի Ս. Թադեւոս եկեղեցի Դասը գիւղի, ուր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Դեր. Մելքիսեդեկ Եպիսկոպոս Մաբատեան, և անտի հանդուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի տեղւոյն գերեզմանատունը։

Դասը գիւղի չոգենաւը կը մեկնի կամուրջէն ժամ 4½ին։

ՆԱԵՐԲԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆԵՐ
ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԵՆԵՐ

Հանրօգուտ շինութեանց Ժողովին առաջին քարտուղար անուանեցաւ Համիտ Վէհպի պէյ, Նախորդ առաջին քարտուղար նոյն Ժողովոյ մասնագիտաց դիւանին։

Մասնագիտաց դիւանին առաջին քարտուղար անուանեցաւ Հայտար պէյ, Նախորդ առաջին քարտուղար Հանրօգուտ շինութեանց Ժողովին։

Արշիպեղագոսի կղզեաց Նահանգին Քալիմոս գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ապտուլլահ պէյ, գայմագամ Ըսլահիյէի։

Ատանայի Ըսլահիյէ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ըէշիտ էֆէնտի, գայմագամ Քալիմնոսի։

— —

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Միխերկրականի գերմանական Նաւատորմին հրամանատար Երէսոէր դեր-Ոսկանին։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ գերմանական դեսպանատան առաջին քարտուղար Թուրն-Է-Թաքսիս իշխանին։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ գերմանական դեսպանատան Թիկնապահ Ֆալաս Տր Հոֆ հաղարապետին։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ գերմանական դեսպանատան խորհրդական Պ. Վինքլէրի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Գոլմարտանաւուն հրամանատար Նաւապետ Պ. Լաֆոն։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ գերմանական դեսպանատան զինուորական կցորդին և պահակ չոգենաւին առաջնայ հրամանատար Պ. Կոնի։

Երկրորդ կարգի Շէֆգաւթի՝ գերմանական դեսպանատան առաջին քարտուղարին Պ. Ֆոն Ռիչթհոֆենի։

— —

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն երէկ իւր սովորական նիստը կազմեց և զբաղեցաւ կարեւոր խնդիրներով։

Պետական Խորհրդոյ Նախագահ Բարձր. Արիֆի փաշա անձնական տրկարութեան պատճառաւ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ։

Եվմական Նախարար Վսեմ. Ցակոբ փաշա երէկ կայս. պալատ դնացած և մինչեւ ժամ 9 հոն մնացած ըլլալով, ժամ 9ին եւ ետքը Բ. Դուռը գընաց և ներկայ գտնուեցաւ Նախարարաց Խորհրդոյ նստին։

—Նախարարաց Խորհուրդէն յետոյ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն և Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարը խորհրդակցութիւն մը ունեցան կարեւոր խնդրոց վրայ։

—Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ շաբաթ օրը Բ. Դուռը գնաց և յայտնի դարձաւ տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

— —

ՑՈՒՑ ՊԱՏԻՐԻԱՐՔՈՒԹԻՒՆ,
ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ

Անտիոքայ Պատրիարք Տ. Կէրասիմոս որ Երուսաղէմի յուսնաց Պատրիարքութեան համար ինքզինքն ընտրելի առաջարկած էր, նամակ մը ուղղելով առ պատրիարքական տեղապահն, Տ. Նիկէֆոր, յայտնած է թէ կը հրաժարի ընտրելիութենէ։ Հետեւաբար երկու ընտրելիք կը մնան այժմ, տեղապահն և Տ. Արսէնիոս որ Ռուսիա կը գտնուի այս պահուս։

— —

ՏՈՒԲԹ. ԲՈՒԻԻ ԴԻՒՏՆ Ի ԹՈՒՐԲԻՆ

Կայս. բժշկական ընկերութիւն, իւր ուրբաթի ասուր նստին մէջ լսեց Պէրլինէն գարձող երկու բժշկաց՝ Տր. Զարդարեանի և Տր. Ֆրիէտի տեսութիւններն,—թէև այդ երկու բժիշկք անդամ չեն բժշկական ընկերութեան։ Տր. Զարդարեան յոյժ շահեկան տեղեկագիր մը կարդաց ի մասին հիւծախտի դարմանման նորահնար դեղին։ Իսկ Տր. Ֆրիէտ ժողովոյն մէջ բացաւ կնքեալ շիշ մը քոխեան դեղէն, որ Կ. Պոլիս ղրկուած առաջին նմոյշն էր։

Վսեմ. Տոք. Խորասանճեան էֆէնտի Վեհ. Սուլթանին ուղղած է իւր ընդհանուր տեղեկագիրն որ կը պարունակէ բժշկական պատուիրակութեան կարծիքն ու տեսութիւնները Քոխեան դիւտին վրայ։

— —

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Քաղաքապետութեան որոշմամբ, Պոլսոյ կողմի կազերու թիւը 700էն 1000ի պիտի բարձրացուի։ Քաղաքապետութեան և Պոլսոյ կազի ընկերութեան կողմէ կարգեալ մէկմէկ ճարտարագէտ սկսած են արդէն որոշել այն տեղերն ուր պիտի դրուին նոր լապտերները։

—Կը հաւատին թէ Քաղաքապետութիւնը պէտք եղած միջոցները ձեռք առնելու վրայ է, որպէսզի թաղական հասոյթք ճանբայներու շինութեան և մայրաքաղաքիս բարեզարդութեան դործածուին։

— —

ՓՈԽԱՌՈԹԻՒՆ

Ըստ տեղեկութեանց Թ-ԷՐ

մը կայ փլած ու վնասուած տուներու վերաշինութեան համար, որուն տեղացիք մեծ մասամբ անկարող կը դըտնուին։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Գերմանական դեսպան Պ. տը Բատովիձ ի մօտոյ Պերլին պիտի ուղեւորի արձակուրդով։ Դեսպանը հինգ շաբաթ բացակայ պիտի մնայ Կ. Պոլսէն, իսկ դեսպանուհին ու աղջիկներն երեք ամսոյ չափ։

ՀԱՆՐՔԱՑ ՕՐԷՆՔ

Հանքաց օրէնքի 23րդ յօդուածին վերայ հետեւեալ յաւելուածն եղած և վաւերացած է կայս. Իրատէով.

Կայս. կառավարութեան և օտար կառավարութեանց պաշտօնեայք, որ կարգին ալ վերաբերին, չեն կրնար իրենց պաշտօնի շրջանակին մէջ գըտնուած տեղերու մէջ հանքի մենաշնորհ ստանալ։

Այս արգելք կը վերաբերի նաեւ անոնց, որք պաշտօնի մը վրայ գըտնուելով հանդերձ՝ արտօնեալ են զաղիլ արհեստով և առեւտրով։

25 ըէպիիլ լաթը 308
26 նոյեմբեր 306

ԴԵՐ-ԺՈՎԱԿԱՆ ՇՐԻՕՏԷՐ

Միջերկրականի գերմանական նաւատորմին հրամանատար դեր-ժովակալ Շրէօտէր շաբաթ օրը Միտիլլի ուղեւորեցաւ։

Կայս. հրամանաւ Ֆէրիդ Ահմէտ Ալի փաշա դեր-ժովակալին պիտի ընկերանայ մինչեւ Միտիլլի։ Կայս. Իշէրոն շոգենաւը նոյն օրը Միտիլլի գնաց Ահմէտ Ալի փաշան մայրաքաղաքս բերելու համար։

Ֆոյլ մարտանաւը տակաւին չմեկնած՝ Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ ուտեստներ տըուեցան կայս. անձնական Գանձուն նախարարութեան կողմէ։

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱ

Տպագրական Տեսչութիւնն հետեւեալը հրատարակած է երեկի թուրք լրագրաց մէջ.

Քարբերդէն, Բաղէշէն, Վանէն, Էնկիւրիէն, Տիարպէքիրէն, Կարինէն և Տրապիզոնէն 4 դեկտեմբեր թուականաւ եկած հեռագրերու համաձայն, այդ նահանգաց մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, որ և է դէպք չէ պատահած և կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

Թիւրքերդէն եկած հեռագրի մը համաձայն, Պէհէնի գաւառակի Պրէշմէ գիւղին մէջ դեկտեմբեր 2էն մինչեւ 5, 21 դէպքեր ու 7 մահեր պատահած են։ Հետեւեալ օրը որ և է դէպք չէ պատահած։

ՆՈՐ ԾՐԱԳՐԵՐ

Թէեւ ծանուցուեցաւ թէ Եէմիշ Իսկէլէսիի ու Գարաքէօյի միջեւ շոգենաւակներ բանեցնելու համար խնդրըուած մենաշնորհը մերժուած է, սակայն Սաղտ կը ծանուցանէ թէ Պետական խորհուրդն որոշած է մենաշնորհի տեղ միայն արտօնագիր տալ, իսկ գալով այն խնդրոյն թէ արդ շոգենաւակներու բանիլը կամուրջի հասութիւն պիտի ՀԱՍԷ, Ծովային և Առեւտրական նախարարութեանց միջեւ կատարուած բանակցութեան մը համաձայն՝ այդ շոգենաւակներու հասոյթէն յարմար դատուած մաս մը Ծովային նախարարութեան պիտի վճարուի կամուրջներուն համար։

Տէրքոսեան ջրի ընկերութիւնն որոշած է Թուրքերէն լեզուաւ բանակցիլ կառավարութեան պաշտօնատանց հետ։

—Թուրք լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պոլսոյ կողմը Հալիմէ անուն թուրք կին մը, որ քսան և չորս ամիսէ ի վեր յղի էր անցեալ իրիկուն մէկ տարեկանէն աւելի մեռած տղայ մը ծներ և ինք ալ քիչ յետոյ մեռեր է։

—Զեռնէհաս իշխանութիւնն իմանալով որ Անատոլու Գավագի մասվաճառք ընկըմփակ նաւերու մէջ խղդուած ոչխարներն հաւաքելով կը վաճառեն, պէտք եղած հրամանները տուած է արգիլելու համար այս գործողութիւնը։

—Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ արձակեալ սեւ գերիներու ոմանց տղաքները թշուառ վիճակի մէջ կը գտնուին, հրամայած է զանոնք ընդունիլ Սէնայի վարժարանին և այլ այդ կարգի հաստատութեանց մէջ։

—Իզմիրի Խըդէր լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Սարուխանի նոր կառավարիչ Քեամիլ պէյ ազգու տնօրինութիւններ ըրեր է Մանիսայէն Իզմիր տանող կառուցուն չինութեան համար։ Նմանապէս, կրթական գործը Ն. Վսեմութեան ուշադրութեան առարկայ եղած է։

—Տոքթ. Եաղուպեան կայս. բժշկական ընկերութեան ուրբաթ աւուր նստին հաղորդեր է վիրաբուժական ամենադժուարին գործողութեան մը կատարումն, որ յաջողապէս ի գլուխ եկած էր։

—Վեհ. Սուլթանն իմանալով որ Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէն Սըր Էտկար Վինսընդ հիւանդ է, բարեհաճեր է ճէլալ փաշայի միջոցաւ լուր առնուլ անոր առողջական վիճակին վրայօք։

—Այժմըլըք գիւղաքաղաքին մէջ Առեւտրական սենեակ մը հաստատուած է։

—Երէկ Թաթավլի մէջ Թանաշ անուն մարդ մը անձնասպանութիւն փորձեց դաշոյնով մը իւր ազդրը վիրաւորելով։

—Պրուսայի նահանգին մէջ անցեալ մարտէն մինչեւ սեպտեմբեր վերջը գանձուած եօթ ամսուան հասոյթից գումարն 40,435,200 ղրուշի հասած է, որ բազդատուելով նախորդ տարւոյ նոյն թուական հասոյթին՝ 37,477,300 ղրուշին հետ, 3,000,000 ղրուշի առաւելութիւն մը ձեռք բերուած է։

—Ոստիկանութեան նախարարութիւնն որոշած է որ գուրսէն մայրաքաղաքս եկող և օթէլներու ու խաներու մէջ բնակող անձանց անունները, արհեստն և այլ մանրամասնութիւնք Օթէլներու ու խաներու տեսարց կողմէ կանոնաւոր կերպիւ հաղորդուին տեղական ոստիկանութեան պաշտօնէից։

—Հանրային Պարտուց Վարչութեան Սէյլանիկի ճիւղին 305 տարւոյ հասոյթք 304 տարւոյ հետ բազդատմամբ 30 առ հարիւր յաւելում մը ցոյց տուած ըլլալով, դրամական պարգեւներ տրուած են տնօրէն Ֆէյզի պէյի եւ իւր ստորադաս պաշտօնէից։

—Երզնկայի՝ Ակն եւ Կիւմիւշխանէ տանող ճամբաներու վրայ կառուցեալ 17 կամուրջներու 12 ին չինութիւնը աւարտած են եւ անցուդարձն սկսած։

—Ադրիանուպոլսոյ լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ այս օրերս թէ այդ կողմերն եւ թէ արեւելեան Ռումէլիի մէջ սաստիկ ձմեռ կընէ եւ առատ ձիւն կը տեղայ։

—Սպարապետի Դրան ընդհանուր պետոյից ճիւղին մէջ պաշտօնավարող գերմանացի Ֆոն Շլիկէն փաշայի պաշտօնավարութեան պայմանաժամն աւարտած ըլլալով, կայս. հրամանաւ՝ երկու տարուան համար վերանորոգուած է։ Շլիկէն փաշա երկու ամսուան համար արձակուրդ ստացած է իւր հայրենիքն երթալու համար։

—Առաջին ընդհանուր դատախազի օգնականներէն Պէտրոսեան փաշազատէ Ահմէտ պէյ Նախըճեւան օր մեռաւ։

—Բիքաթ պէյի սպանիչներուն դատը շաբաթ օրն երկրորդ անգամ ըլլալով տեղի ունեցաւ Եղեռնագատ ատենին առջեւ եւ յետ երկար դատավարութեան, դատին շարունակութիւնը յետաձգուեցաւ ուրիշ օրուան։

—Կայս. հրամանաւ՝ զինուորական Բընիչ յանձնաժողովին անդամներէն Նաւապետ Ֆէրիդ Պիւլէյման փաշա Լոնտոն պիտի երթայ հսկելու համար ի հաշիւ կայսերական կառավարութեան շինուելիք մարտանաւերուն վրայ։

ՆՈՐ ՎԷՊ ՄԸ

Մայրաքաղաքիս մէջ Ֆրանսերէն վէպ մը պիտի հրատարակուի ի մտոյ՝ նիւթ ունենալով Բերայի կեանքէն իրական պատկերներ, յոյժ շահեկան մանրամասնութեամբք եւ եղերական դարձուածներով։ Տեղական կեանքի ուսումնասիրութիւն մը եղող այս վէպի հեղինակն է տաղանդաւոր երիտասարդ խմբագիր մը որուն «Ռիմ-Պիլիր» ծածկանուամբ Սդամ-ուլի մէջ հրատարակած բանասիրական յօդուածներն ու ընտիր քրոնիկները մեծ ախորժով կը կարդացուին միշտ։ Վստահութեամբ կրնանք ծանուցանել ուրեմն այժմէն թէ «Ռիմ-Պիլիր»ի վէպն օրուան գրական նորութիւնը պիտի ըլլայ ի Կ. Պոլիս, եւ բանասիրաց ու վիպասիրաց կողմէ պիտի գնահատուի մեծապէս։

Հրատարակուեցաւ Հոլոր — Դ. Մանրէվէպի Ե. տետրը։ Բովանդակութիւն։ Թուաբանական հարցեր մը։ Անսխալ տեղեկագիր մը։ Ինքնահաւան պարոն մը։ Փաստաբանի մը օժիտը։ Տօքթէօրին յաճախորդները։ Մանր—մունր։

Գին 30 փարա

Լ'ԱՎԸՆԻՒ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԵՍԸՐ-ՆՈՊԷԼԷՆ

Թիւ 61 Հանրապետութեան Փողոց ի Լիսն (Գաղղիա)

Կը ծանուցուի արդոյ հասարակութեան թէ սոյն ընկերութեան Կ. Պոլսոյ գործակալութիւնը Մեծ. Բարսեղ էֆէնտի Թէլլալեանի յանձնուած է և թէ գանձման դրոշմաթղթոց ձեւը փոխուած է։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել Սուլթան Պայազիտ Մալխէի դէմ թիւ 62 յիշեալ Թէլլալեան էֆէնտիի գրասենեակը։

206 2—7

ՏՕՔԹ. ՆԷՄԷԹ, մասնագէտ կոկորդի, խուչափզի, ականջի և քթի հիւանդութեանց։

Հիւանդներ կ'ընդունի ամեն օր երեկոյեան ժամ 10էն 1, ի Բերա, Կլավանի փողոց, թիւ 7։ 220

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՐՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵՆՆԷՆ

ՔԻՕԼՆ, 20 դեկտ. — Փեթերսպուրկէ կը ծանուցուի թէ Ռուսիոյ Հրէից ի Նըպաստ գործող անգլիական մասնախմբին իմաց տրուած է պատգամաւորութիւն չղրկել ի Փեթերսպուրկ, որովհետեւ ո՛չ Զարին կողմէ պիտի ընդունուի, ո՛չ արտաքին գործոց նախարարին։

ՓԱՐԻԶ, 20.—Հարցաքննիչ դատաւորն որոշեց արձակման հրաման տալ ի Նպաստ մեծահարուստ Մէնտէլսոն անուն Ռուսին, որ ծայրայեղ գաղափարներ դաւանելուն պատճառաւ, ամբաստանուած էր իբրեւ մեղսակից Սէլիվէրսթով զօրավարին սպանման։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ, 20. — Երեսփ. Ժողովոյն մէջ, Նիւ Եորքի երեսփոխան Պ. Քրմմինկ առաջարկ մը մատոյց ի Նպաստ Ռուսիոյ Հրէից, որ պիտի հաղորդուի Զարին։

ՎԻԵՆՆԱ, 20. —Պաշտօնական քննութեամբ կը ծանուցուի թէ Սէլիվէրսթով զօրավարն սպաննող փամփուշտի (զոր Փարիզէ փախցուց Ֆրանսացի խմբագիր մը), ցայս վայր ի Թրիէսթէ նաւ չէ նստած։ Ուրեմն, սխալ է Պ. Ժորժ Լապրիյէռի պատմութեան այն մասն թէ ի Թրիէսթէ փամփուշտի նաւ նստեր է Ամերիկա երթալու համար։

ՊՈՒԻՔԻՇԷ, 20. —Ուղերձի վիճաբանութեան առթիւ, արտաքին գործոց նախարարն հերքեց այն լուր թէ Ռումանիոյ և Աստրիոյ միջեւ զինուորական պայմանագիր կնքուեր է։ Ռումանիոյ պատերազմական նախարարին ներկայութիւնը Թրանսիլվանիոյ ռազմախրճռուն՝ ապացոյց է թէ այս երկու դրացի Տէրութեանց մէջ յարաբերութիւնը լաւ են։ Ցորչափ Երբեակ Նիզակակցութիւնը պաշտպանէ խաղաղութիւնը, Ռումանիա գոհութեամբ պիտի դիտէ ձեռք բերուած արդիւնքը։ Բայց չի հետեւիր թէ ինքն եւս անդամ լինի այն նիզակակցութեան։ Եթէ Աստրիոյ հետ նիզակակցութիւն մը կնքել հարկ լինի, Ռումանիա իւր շահերն ապահովելու նպատակաւ եւեթ պիտի շարժի։ Գալով Թրանսիլվանիոյ Ռումանաց, Գուքքէշի կառավարութիւնն իրաւունք չունի բարեկամ Տէրութեան մը ներքին գործերուն խառնուելու, ինչպէս չընդունիր որ ուրիշ Տէրութիւնք իւր ներքին գործերուն խառնուին։

ՓԱՐԻԶ, 20. (Ա. Հ. Գ.)— Եղեռնադատ Առեանն այսօր իւր վճիռն արձակեց բարապան Կուֆէլի սպանման դատին մէջ։ Միշէլ Էյռօ մահուան դատապարտուեցաւ։ Իւր ընկերուհին Կապրիէլ Պոնիտա վատահամբաւ կինն յայտնեցաւ մեղմացուցիչ պարագայից առաւելութիւնը վայելել, որով քսանամեայ չղթայակապ աշխատութեան դատապարտեցաւ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԹՐԻԷՍԹԷ, 20.—Լոյտի Achille չոգենաւն որ Ալեքսանդրիայէն կուգար՝ իւր պուտտակները կորսնցուց։ Իտալեան չոգենաւ մը ի Զանթա քաշեց բերաւ զայն։

ԳԱՀԻՐԷ, 20.—1891 տարւոյ եկամտացոյցը կէս միլիոն ոսկւոյ առաւելութիւն մը կը ցուցնէ հասութից։

ՀՌՈՄ, 20.— Ումպէրթօ թագաւոր Խորհրդարանի երկուց ժողովոց ուղերձներն ընդունեց։ Հաստատ փափաք յայտնեց երեւմտից բարեկարգման, առանց որոց յաւելման։ Ն. Վեհափառութիւն ապահովեալ լինելով յեւրոպա, դիւրագոյն պիտի լինի այս նպատակին հասնիլ։

ԴՐԱՄԱԳԻՏ

ՂԱԼԱԹԻԱՅԻ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 10 Դեկտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒՆԱՆԱԿԱԴՐՈՅ

3 տոկոս Լոնդրայի վրայ	110 1/4
3 » Բարիզի »	23 85

Օսմանեան Քոնսոլիտ

Երէկ երեկոյ գոց. (Մինչ. Ս. Սերի	20 1
Ընտրուած բաժնետոմս	20 3
» »	20 3
Թահվիլաթը Օսմանիէ երէկ երեկոյ	78 80
» » ժամ 5ին	78 33

ԸՆԹԱՑՔ ԲԱՆԿԱՅԻՆ

Փոխառութիւն	Ա. Սերի	41 7/8
»	Բ. »	22 3/4
»	Գ. »	20 3

ՊԱՆՔԱՅԻՆ ԳՐԱՒԱՏՈՒՐԹ

Ցօռիէրէ մինէրալ	Անգլ. Լ.	4 38
Տրեստ Էմիերալ	Ոսմ. »	9 20
Պանք աք Գոնս	» »	6 25
Ասս. Շանտ եվպլէօր	» »	4 30
Թրամուէյ	» »	527
Բաւ մէլի երկանուագի	Ֆր.	76 1/2
Բաժնեթուղթ Լավրիօմի	Գ. ֆ.	154

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄԻՆ

Օսմանեան ոսկի	գրչ.	100
20 Ֆրանքոց	»	87 20
Անգլիական ոսկի	»	110 22
Մարք (գերմանական ոսկի)	»	107 20
Իմպերիալ	»	21
Գրքոյկ	»	12
Ուսական թղթագրամ	»	7 90
Մէճէ. արծաթ (տարբ)	»	18 8
Վենետոց	»	103 30
Հինգնոց	»	102 10
Մեթալիք	»	99 30
Թաֆիլէ	»	13
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանէ	»	8—9

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 20 Դեկտեմբեր, ժամ 3 վայր 40 արեւ.

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95
» » 4 1/2 %	105 45
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ.	18 47 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	76 62 1/2
» Բեյրութի շրջանի թուղթ	328 75
Պանք Օթոման	608 75
Դրեսֆի Լիոնէ	807 50
Հոսայական Ռանթ 5 %	94 30
Էյպիպտեան 5 %	473 50
Գրիսոքիթի թիւրք (1890)	406 25
Եգիպտական մէյտանալ	485
Պանք աք Բարի	852 50
Օսմ. մուքա. արժէթուղթ	463 75
Սուէզի ջրանցք	2412 50
Ռպոնիական պրոպրին	— —
Ռիո Թէնթօ	586 25
Մէռիտիոս	690
Զէր ընտրայի վրայ	25 23 1/2

Լոնտոն, 20 Դեկտ. ժամ 5 վայր 35 արեւ.

Անգլ. գոնսոլիտ		95 5/8
Ցամ. » Սերի Դ.		18 1/8
» » » Ե.		41 7/8
» » » Գ.		22 3/4
» » » Դ.		18 1/8
Փոխառութիւն 1877		101 3/4
Պանք Օթոման		14 3/16
Եգիպտական միացեալ (ինդիգիֆէյ)		95 15/16
» առանձ. (բրեմիէրժէ) 1880		92
Ռիո Թէնթօ		23 3/16
Ցօհանէսպ (փոխառ. Բուլկարիա)		101
Հելլենական 5 %		93
Մոնթօրլ »		74 3/4
Իսպանական 1889		98 3/4
Փոխառութիւն Թուրքիոյ դրամ		23 1/2

Վիեննա, 20 Դեկտ. ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	35 70
» Բեյրութի բաժնետոմս	142 50
Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	114 85
» Փարիզի »	45 35

Պերլին, 20 Դեկտ. ժամ — վայր —

Փոխառութիւն Լոնտոնի վրայ	20 35
» Փարիզի »	80 30
Ռուսական թղթագրամ	233 25
Օսմանեան երկաթուղի	77 50
Օսմանեան քոնսոլիտ Սերի Դ.	18 20

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 20 Դեկտ. ժ. — վ. — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	95
Ռիո Թէնթօ	587 50

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հայ երաժշտասէրներէն Ա. Մերճեան էֆէնտի որ իւր բազմաթիւ գողտր ու ներդաշնակ երկերով հանրածանօթ է արդէն ո՛չ միայն հայ երաժշտասէր հասարակութեան՝ այլ և Եւրոպոյ զանազան քաղաքաց մէջ, այս անգամ ևս ի լոյս կ'ընծայէ դաշնամուրի համար մի դասական տետր (exercices journrliers) որ կը բաղկանայ բազմազան և ընտրելագոյն exercice ներէ և étude ներէ։

Այն երկասիրութիւն որ ի մտոյ կ'ընպասուի անհմարեր՝ իւր բազմաթիւ աշակերտաց կողմէ, Ֆրանսայի Երաժշտական Համալսարանին ներկայացեալ է ի վաւերացումն, ուր աշակերտած է ինքն Մերճեան էֆէնտի։

Ցարդ իւր նմաններէն տարբեր, իւր տեսակին մէջ իսկատիպ դրօշմ մի կրող բացայայտապէս օգտաշատ այդ տետր որմէ միջին և յառաջացեալ աշակերտք հաւասարապէս պիտի կարենան օգտիլ, մասնաւորապէս և գերազանցապէս կը նպաստէ-և սուղ ժամանակի մէջ մատներու արագասահ, դիւրաշարժ և հաւասար գընացքին, երեք յատկութիւններ որք երեք գլխաւոր պայմաններն կը կազմեն դաշնակահարութեան արուեստին, առանց որոց անհնար է քաջ և հաճոյալուր երաժիշտ լինել։

Մերճեան էֆ. առաջինն կը հանդիսանայ ի հայ երաժիշտս որ այսուրենակ, այսինքն դասական մի երկասիրութիւն կը յօրինէ։ Ուստի հրապարակաւ կը շնորհաւորենք զինքն իւր այս պատուաբեր աշխատութեան համար։

Իւր աշակերտուհեաց մին
Մ. Ֆ.

Իսպահիւտար
8 դեկտեմբեր 1890

ԱԲՐԱՀԱՄ ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏՈՅ

Այսր տարւոյ հոկտեմբերի 23 ին փախճանեցաւ Վաղարշապատայ Ծերունի Աբրահամ Նաւասարդեանը։

Մենք անհրաժեշտ պարտք համարեցինք մեզ մի քանի խօսքով ժամանակագրութեան յանձնել 75 ամեայ ծերունւոյ անցեալը, որովհետեւ նա կենդանի օրինակ է թէ մի յետ ընկած գիւղում հայը կարող է, չնայելով իւր փոքրիկ ոյժերին, մասնակցիլ ընդհանրութեան բարի գործերին, թէ անձնազոհ եւ թէ իւր կարողութեամբ։

Հանգուցեալը ծնել է 1816 թ., եւ 1827 ին Վաղարշապատի բնակիչների մի խմբի հետ գաղթում էր Տփխիս։

Նաւասարդեան գերդաստանը, որ բաղկացած էր աւելի քան քառասուն հոգուց, գրաւում է Տփխիսու Հաւաքարարկոչուած բարձրադիր թաղի ճակատը, մի ընդարձակ տափարակ տեղ, ուր այժմ գըտնվում են Ռուսաց զօրատները։ բայց իւր բնակաւատի հողի եւ Ս. Էջմիածնայ կարօտը քաջալերվ վերադառնում է Վաղարշապատ (*) 1829 թ. աշնանը։

Աբրահամի մեծ եղբայրը, ամուսնացած լինելով Ներսէս Աշտարակեցի Կաթողիկոսի քեռորդւոյ, իսկ ինքը սրբասուն Կաթողիկոսական Տեղապահ Ղուկաս Արքեպիսկոպոսի քեռորդւոյ հետ, դեռ մատաղ հասակից ինքը Աբրահամը միշտ գտնվում էր երեւելի բարձրաստիճան հոգեւորականաց շրջանում եւ ի բնէ օժտուած լինելով գովելի զգացմունքով եւ ուժեղ խելքով, ուսումնասիրեց ամենայն խստութեամբ հայ եկեղեցական կարգ եւ կանոնները, տօնացոյցը, ժամասացութիւնը և երգեցողութիւնը հին հայկական, բուն էջմիածնայ եղանակով։ Ներսէս կաթողիկոսին ասում էր՝ «Վեհափառ Տէր, Շարականի ութ ձայնը մի շնչով կ'երգեմ» և, երգում էր։ Եկեղեցումը կանոնած ժամանակը, հեռուից, ուր երեսփոխանական սեղանն է դրուած, մէկ էլ կը տեսնէիր կը լսէր Աբրահամ ազգի ձայնը՝ «Էր Գէորգ, Մանկունքը վառ ձայն ասա» և անմիջապէս ինքը կ'սկսէր շարականը, որպէս զի եղանակին ուղեցոյց լինի։ Հանգուցեալը բուն հայկական եկեղեցական երգեցողութեան, Ս. Էջմիածնայ եղանակի միակ և վերջին յաւուկ ներկայացուցիչն էր։

Երկար տարիներ Վաղարշապատու Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ ամենահաւատարիմ երեցփոխանը լինելով, նոյն եկեղեցւոյ (որ քարաշէնի վերածուեցաւ) կառուցման հոգաբարձու և գլխաւոր հոգաբարձու նշանակուեցաւ յիսունական և վաթսունական թուականների մէջ վշտալի Մատթէոս Կաթողիկոսի օրոք։

Նոյն ժամանակները, երբ Մայր Աթոռին կից Վաղարշապատայ մէջ բարոյականութեան «Փարմասիոն»ներն հուրը բորբոքուեցաւ, Աբրահամ ազան, որ մայրենի եկեղեցւոյ հաստատուն պաշտպան էր, իւր ազդեցութեամբ կարողացաւ չատերին պատուհասեցնել և մայրենի եկեղեցւոյ գրկում պահել։

Ազգասէր Գէորգ կաթողիկոսի հրաւիրանքով Ս. Էջմիածնայ երեցփոխութիւնը յանձն առաւ, Նոյնպէս եւ Վաղարշապատայ և շրջակայ գիւղերից հասարակութեան նշանագրութեան և ամուսնութեան թղթատուութեան իրաւունքը տրուեցաւ նրան և նոցանից ստացուածք հասոյթի վերայ գանձապետ կարգուեցաւ։ Այդ ծանր պաշտօնները վերին ատիճանի հաւատարմութեամբ կատարեց։ «Մի կոպէկ հարամ գտնողին իմ հաշիւների մէջ, հազար մանէթ կը տամ,» ասում էր հանգուցեալը։

Երկար տարիներից յետոյ Կաթողիկոսը, զլխանելով ծերունւոյ ազերասացը արձակեց նրան այդ աշխատութիւններից, տալով նրան իւր հայրապետական օրհնութիւնը և շնորհակալութիւնը։

Հանգուցեալ Ա. Նաւասարդեանը, չէր մոռանում և իւր որդւոց կրթական վիճակը, նա Վաղարշապատին առաջին օրինակը տուեց, տալով իւր որդւոցը ուսում Վաղարշապատից դուրս, իսկ իւր կրտսեր որդւոյն նոյն իսկ համալսարանական ուսումն Ռուսաստանում եւ նոյն իսկ արտասահմանում։

Իւր չատ հաճելի գիւղական միջոցներից Աբրահամ ազան վերջին պատերազմից ետքը հայ սովելոցը նուիրեց մանգամայն 500 ռուբլի և 500 եւս Արարատեան ընկերութեանը, որից ստացաւ եւ շնորհակալական չքնաղագիր։

Հոկտեմբերի 23ին այդ հին սերնդի արժանի ներկայացուցիչներից մէկը, Աբրահամ Նաւասարդեանը իւր անարատ կեանքի 75 տարին ամբողջապէս նուիրելով իւր սիրելի ազգին և որդւոցը, թողեց այս դառնութեանց ծովը, որ նրա համար ոչ այլ ինչ էր, եթէ ոչ չարչարութեան, պարզութեան, եռանդի, հաստատակամութեան, ազատութիւն և խստամիտ հաշուետուութեան մի երկրայն ճանապարհ, թողեց 20 տարին և յետագայ սերնդին, իսկ ինքը փոխուեց յաւիտենական հանգստութեան աշխարհը, կատարելով իւր ժառանգներին գիւղական իւր ամենասուղ միջոցներից մասն եւ բաժին հանել մի հազար ռուբլի իւր սիրած Վաղարշապատայ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն և մի հազար եւս Ս. Էջմիածնայ Գէորգեան ճեմարանին։

Վաղարշապատ, 7 նոյեմբերի 1890 ամի

Օ ՊՕՆ ՇՈՒԼ

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՎՈՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԸՆԴ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՄԲ

ՏԻՍԻՆ ԼՈՒԻԶ Բ. ԼԻՎԱՏՅԻՆ

226—Մեծ փողոց Ղալաթիոյ—226

Տըբա Վոճառատան Նոթիկն շինուին մէջ

Կը վաճառուին զանազան հեւուստածանութիւններ լիսանի, ղարշէն եւ բուրգէ հնդեբձեղնէք, ինչպէս նաեւ այլ եւ այլ ապրանք, առաջին կարգի գտնեաք, և ամեն տեսակ, ոգեղից ըմպելիք, ֆրանսական լուսազդի գործարանքներէն բերուած։ Մեր տպրանաց գեղարուեստական վրայ վստահ մնալնիս ցարդ պէտք չէինք տեսած այսպարարութիւններ հրատարակել՝ անոնց ազատման համար։ Բայց որովհետեւ այս օրերս մեր վաճառատան մասն ուրիշ մը բացուեցաւ, որուն աջակցին տեսչն ու կարգադրութիւնը մերինին նման են, ուստի մեր բազմաթիւ յաճախորդաց և արդոյ հասարակութեան սխալման տեղի չտալու համար կը ծանուցանենք թէ մեր վաճառատունը կը գտնուի Մեծ և փոքր Եկեղեցիներու կոչուած երկու ճաշարանաց միջեւ եւ 226 թիւը կը կրէ, մինչդեռ նոր բացուածը Եկեղեցիին մոտ կը գտնուի։

4—15

ԱԳԱՐԻՒ ՄՕՏԻՒ ՁԿԱՆ ՕԵԱՐԱԿ

Կ. Պոլիս, 25 սեպտ. 1889

Պարտնայք Ագոգ և Պոռն,

Յարմ. հետեւ սկսած եմ գործածել ձեր Ագոգի Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունենալով մանուկաց խուլային և անարիւնութեան հիւանդութեանց քանի մը դեպքերու մէջ,

Իմ կարծիքս է թէ այս հանգոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է Մօտիս ձկան իւղէն և կը լսանձնարարեմ զայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԻԱՍԵԱՆ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

ԻԼԱՆ

ԻՍՄԷՄԻՏԱՅԻ ՄԻՆՀԱԼԷՊԻՆ ՇԷՐԻԼԻՍԻՆՏԷՆ

Մանանա Շերլիսիսին փայտեղն հայաթիտա թանիքը թեատրաբերեցուս օրով պատէ վերմամ վերնանեանն բեթիքալ իսէն Ս.Էջմ Տաղնտա բերանն ատրանինտ իւչ սատ վէ պիր սուֆա վէ պիր մանթապոթ վէ էլի գոչուս վէ իւչ ամբոր վէ իրի մասաբա սամ լեղիզ վէ միւշթեմիլլերը սատիրեյն համվի թիմուր պաչը թիսպիր օրանուր հայվանաթի վէ էսէվամի սէնիմ վէ գեհանի գարանլը գարանլը։ Ամենի Տաղնտա չիֆթիլիկի սիմէ բրլէ մասարաֆ պիր գրթա չիֆթիլիկին թեպալիսթէ հերասէթի վէ գրբաթի օլունուր թամամենն 150, 00 սէնիլիմ թամա վէ գրբ. լուգ վէ սրման սեօրթի պին սուտա լիրտի սամանիսէ թալիպի եօֆսէսինտ թէկլիլ բուր իսուգ պունան գիչատ իրի թալիպ օյան գէչամիրը թարիքը իլանան էվվել պէչ կիմնէ գատար խակիսատար սէհրեմէի չերիլիսինտէ միւրաճաաթ ինլիսէրերի իլան օլունուր։

222
6 ճէմազի իւլ էվվել 308 2—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԵԼԻՐԻ

Իզմիտաէ պուլունան սասքիրի Շահանէ իչին միւպայնա օլունճաքդը էվվելճէ իլան գելընան էրզագը մասիմէնին քեանունը էվվելին օն պիրինճի սալը կիւնի իհտալէսի իճրա գելընճաքընան, իմասընա թալիպ օլանլարը մագամը Սէրաֆէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

9 քեանունը էվվել 1890 850
Նո. 16 1—2

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԵԼԻՐԻ

Հայվանաթը միրիէ իտարէսի իչուն չուպաթ նիհայէթինէ գատար լիւզումի օլան իբի միլիոն գելէ արբանընն քեանունի էվվելին օն իքինճի չարշէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրիթսի կիւնի եիւզատ պէշ թէնգիլի գապուլ օլունճաքը ճիհէթլէ իհտասընա թալիպ օլանլարը մագամը Սէրաֆէրի լէվազիմաթ տայիրէսինէ կէլմէյէրի իլան օլունուր։

Բեանունի էվվել 6 848
Նո. 15 3—3

ՈՓԺ ԵՒ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆ

Ժերաէլի մարրոզականը, Վիշիի բաղնիքի մը ժնտանթեամբ շերմուրեբաժնուած, մարրոզական և զովացուցիչ նշանաւոր յատկութիւններ ունի. թէ՛ ծծուլն և թէ՛ ուտուին, այդ ախորժահամ շրջանը ճշմարիտ անուշ-շէն մ'ան գժուարամեռ կանանց և փափուկ տղայոց համար։ Զատիկուս մարդիկ լաւ չմարսող ծերունիք, Ներսէկ կանք վարդաշները պարարին զանն կանանց ուրախ գործածել։ Ցաղաք, Արեան բորբոքումները, Պղտութիւնը, Գլխու ցաւերը, քիչ ժամանակի մէջ կ'անհետանան։ Ժերաէլի մարրոզականը կը պայծառանայ և առաղջութեան ուռարթին թարմութեան հետ զուարթութիւն կը վերադառնայ մարդ։ Ժերաէլի մարրոզականը կը գտնուի ամեն դեղատունցիներ։ Տուփը կը պարունակէ 18 անգամի համար գաղ եւ ի Ֆրանսա կ'արժէ 1·50 Ֆրանք։

Երկու շիրա իրբ նմոյշ կը ղրկուին ամեն ինդրողներուն, երբ դիմեն առ Պ. ԺԷՐ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000 **"ՓԻՆԻՔՍ"** Հիմնեալ ի Լոնդոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերաց Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 17,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթականերուց համար։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալվածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաց և միջնորդութեամբ տարեկան գրելոցս, որք ունիվք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եղերաց Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

27

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889 » 5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » » » 12,773,779

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՈՒԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱՋ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ ֆռանք 1,270,300

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և գրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիատիս խան.

38

ԼԱՆ

Պիր չօգ միւատեթտէն պէրու թահթա քալէտէքի քէպիր մազազարատա շէքերտի վէ հէլվաճիլէր վէ թէֆէերուանթը խուսուսլարընտա քէսոդը շէօհրեթ իթմէկ օլան Շիուէյին էֆէնտիպատ Քեսպիմ էֆէնտը պու տէֆա Ալմանա Շամամ ճիվարընտա Քէրէմէնիդիր Դարուսսաատա 17 Նիսանիրօլու թիւրքի մազազասընը քիւշատ իսէրէք սէնսաթրը իճբա իթմէքտէ տիր։ Մուսմիսիլէյին հյմալ էրէտիկի էնվայի շէքիր վէ լոգուսմ վէ շուրուպ վէ թաթլըլըրը վէ մէվլէյի շէքերէր զուսէթի նէֆիս վէ բահիսիւր վէ լէթաֆէթի ֆէվգալատ սուրէթտէ օլարադ, Ջերատատեղմէ սարի օրուսնատան մատատա մէմալարի մանրուսէյ։ Շահանէյին հեր ճիհէթինէ կէօնտէրիլտիկի կիպի պու քէրրի Լէվրատ իշլէս իսթիբարսէ տէսի օլան բահիէյի թ-յգկէօս լէգիզ թային հէլվասը եարբմ գրշնէէան իրի գրշեեէ գատատ թէվնէրէ գուսթուլ տերանինէ վագ օլուսնուս ֆիրուսթի օլուսնմագտա օյուս, ֆիյանթը մազթուսէսի ալթը զրուշտան իպարթի տիր։

Պուսթուլարընտն իւզէրինատ մազազասընդն իմարէսի օլմատդը հալտէ թատպիրտ օլաճագ տրը։

Մուսմիսիլյ մէհնարէթիի թագտիրէն, թաբանը էշրէնիր հագրէթի բատիշահինէն պիր գրթա սէնսի միատյա-ըսա նայիլ օլմուշ տուբ. մազազասընա թէ բիի իսէճէք գէվտի գիհատէսի իլէ մէհմուն օյաճագը կիպի վուգու պուլան սիրաբշլարընդ սաթի քէմալը իհթիմալա իճրա օլունմագտա տրը։

219 2—8

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Գիրազանց գնով ի բուժումն հաբրոյրի, կոտրիչ բրբոյնց, յոտրոյրի, ցոտերու, վէրերու, ֆէրերու և այլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։ 852

EMULSION SCOTT

(ԱԳՈՊԻ ՕՇԱԲԲԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԷՆ ՅԱՒՏ ԻՒՂ

Իբ-ֆոֆֆիտ ոչ լաւ Ֆ սոպոյով

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՊԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ անորժահամ է

Մորիւ ձկան հաւմ իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, իբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտաւութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճուղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄԱՐԻ ԵՒ ՀԻՐԱԼԻ 852

ԵՌԱՑԵԱԼ ԱՆԹԻԲԻՈՒԻՆ

Լ. Բ. Ի Տ Բ Ի Ի Լ Ի

ԸՆԴԴԷՄ ԳԼԽՈՒ ՅԱՍԻԵՐՈՒ, ԾՈՎԷ ԲՈՆՈՒԵԼՈՒ ԳԵՐԱԶԱՆՑ ԴԱՐՄԱՆ ԻՆՖԼՈՒԷՆԱՅԻ ԵՒ ՏԱՆԿԻ

Ասիա Գառպոնիքը կը փարատէ դեղին գործածութեան յառաջ բերած խիթերն և սրտի խառնուքը։

Լ. Բ. Ի Տ Բ Ի Ի Լ Ի, եւ Ընկ. ի Բարիզ, եւ դեղատանց մէջ։ 852

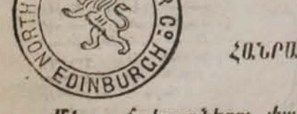

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍՏԻԲ)

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԱՀ ՊՐԻԹԻՇ ՐԻՊԼԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Մեր յաճախորդներու փափաքանաց համաձայն, մեր այս տարուան քաղուչէ մուճակներն, որք իրենց վրայ իբրեւ նշան կշիռ մը կը կրեն, խիստ ճաշակաւոր, նուրբ և հաստատուն չինուած են կոշտ քէրէտով։

Գոլսոյ հրապարակին վրայ երկար տասնէ ի վեր ճանչցուած է թէ մեր քաղուչէ մուճակները գերազանցեն քան տարիէ ի վեր գործածուած բոլոր մուճակները։

Մեր մուճակներու ներքին կողմը կշիռի մը և արտաքին կողմն ալ առիւծի մը պատկերը դրոշմուած է իբրեւ նշան։ Կը վաճառուին ի Պոլիս Սուլթան Համամ աղբիւրի մօտ Սեյտէ աղա Տէմիրճեանի թիւ 47 և 49 խանութն և բոլոր քաղուչէ մուճակ, վաճառողներու քով։ Կեդրոնատեղին է ի Պոլիս, Պահչէ Գաբու, Գօճաման Օղլու խանի Ճորճի Կիտրոլի թիւ 13 մթերանոցը։ 167

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՐԻ

Շաբթուան երթեւեկութիւնը

Օր	Դեկտ.	Հր.	Ընթ.	Երթ-ող	Տեղը	Յատկանշ.
Հգ.	10	22	Կր.		Սոչա	
Գշ.	11	23	5 Եր.		Աղեքսանդրիա	
Պշ.	12	24	10 Առ.		Անտալիա	
Դշ.	12	24	10 Առ.		Սեվաստոպոլ	
Ուշ.	13	25	2 Եր		Սոչա	

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գործակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Գիրեզ Գաբու։ 26

Հրատարակիչ Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆ ԱՐԻՆԵԼ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՆ

ՀԱՋԻ, ՇՆՉԱՐԴԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՊՐՈՆՆԻԴԻ, ՀԱՐԲՈՒԹԻ, ՅՐՏԱՌՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՁԱՑՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

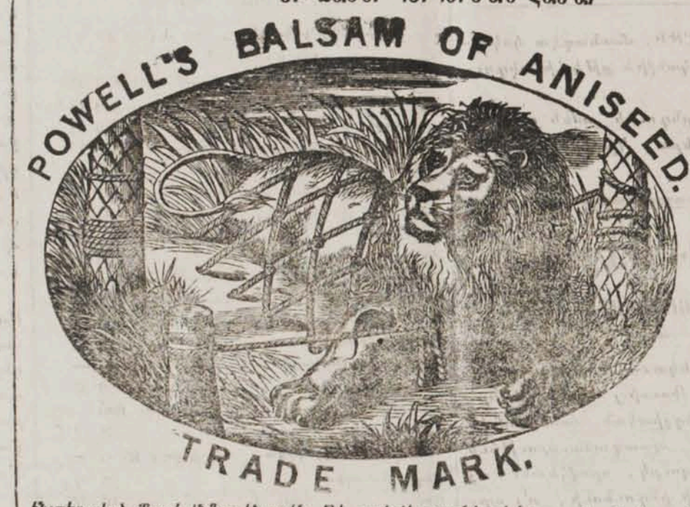

ՇՆՉԱՓՈՂԻ ԵՒ ԽՈՅՆԱՓՈՂԻ ՀԻՒԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆՑ գէմ իբր ապահովագրման այս գեղին վայելած համբաւը միշտ կը հաստատուի այն բազմաթիւ նամակներով զորս Պ. Լուսէլ կ'ընտանոյ անձնցմէ որք գործածած և ճանչցած են նորա յատկութիւնները։

ԻՆՔՆԱԳՈՒԻԹ ՎԱՃԱՌԻՐԻՆ

Տիկին Մաւի Լոզ հռչակաւոր երգչուհին, սապէս կը գրէ։ «4 Յունուար 1890 — Սիրելեալ .. կը հարցունիք թէ ինչպէս վերջ Ձեացի Ինֆլուէնցայէն, թէ արդեօք՝ գազանիքով կրցայ այնքան փայլուն վիճակի մէջ պահել ձայնս։ Բանս միմիայն գործածութեամբ Բաուէլի «Պալսամ օֆ Անիզիսն» կոչուած դեղով։ Այս հաճելի դեղին կանոնաւոր գործածման կը վերագրեմ՝ ձիրան գառն եղանակին յատուկ զանազան հիւանդութիւններէ զերծ մնալս, որով կրցայ ի դերեւ չի հանել հասարակութեան յայտերը։ Գործածեցէք ուրեմն Բաուէլի այս սպեղանին. անհրաժեշտ պիտի բուժէ զձեզ։ Զերդ Մաւիա Ռոզ Մէրլոզը»

Կը վաճառուի ամէն դեղատանց և արատեալ դեղերու վաճառականաց քով, շիշը 1 շիլին 1/2 բէնսի, 2 շիլին 3 բէնսի և 11 շիլին։—Պատրաստեալ ձեռամբ ԹՈՄԱՍ ԲՕՈՒԷԼԻ, 4, Ալդիսն Բարէյա, Պլաքֆրիարս Լոնտոն։

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ կը վաճառուի Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ ներկայացուցչին քով։

601 Մ. ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ՓԱՊՈՒՃԱՆ

Անգլիական Ընդհանուր մթերանոց, Վալիտա, պահականոցին քով, կայսրան Թրամուէյից, 95 և 97

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ Անգղ. Ոսկի 1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ » » 121,984
Պահեստի դրամ » » 250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն չէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհէն վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԻՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Ի. Գոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Ց. ՍԱՐԳԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց

Սթամպոլ, Պաղչէ-Գաբու Թիւ 27. մաքսատան դիմաց։ 172

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ԸՆԿ.

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՖՈՒ, ՋԷԼԱԼ-ՊԷՑ ԽԱՆ, Թ. 10

ԳՆԵՐԸ ՈՐՈՇ

Երկար ժամանակէ ի վեր հաստատուած սոյն վաճառատուն, որ տա՛ւ ինքն ուղղեալ յանձնարարութեանց փութանակի կատարմամբ և գուսպագոյն գներ հաստատած բազմաթիւ դարաբերութեամբն տրդէն մեծ հռչակ հանած և իրաւամբ կը վայելէ հաստատութեան համարումն, վերջերս ճաւայէն բերեալ տուած է մեծ քանակութեամբ և զանազան տեսակէ ապիւռ ու գերբնաթիր թէյեր, ինչպէս նաեւ այլ և այլ ազգութեամբ և ձեւերով նկարազարդ տուփեր (բանալիներովն հանգիրեր), որք փարիզի վերջին ցուցահանդիսին մէջ պատուոյ ստացած են առաջին կարգի մրցանակի եւ գեղարուեստական մեդալի հրաշակերտներ կրնան համարուիլ ի միջի այլոց մեր ազգայ յանձնաժողովոց իբր կաղանդի նուէր ծառայելու գերազանցաշէն առաւելութիւնը ընծայելով։

Վաճառատուն այլոյ ապրանքն ընող ամէն կարգի անձինք անհաւանապէս գոհ պիտի մնան գնոց չափաւորութենէն և ազնուութենէն ինչպէս նաեւ ձեռուան առթիւ բերուած թէյերու ճաշակաւորմամբ ընտրութիւններէն։ 199

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

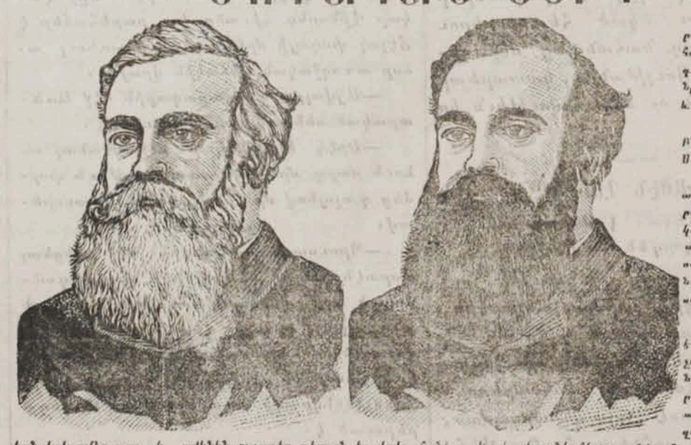

Նոր գիւտ մոգբուն գոյնը փոխելու համար մեկ երկու անգամէն, առանց ուրիշ նիւթի գործածութեան և կամ լուացքի,

ՇԱԳԱՆԱԳՈՒՆ ԿԱՄ ԲՆԱԿԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼ ՍԵՌԻ

Բացկացեալ միայն արքմաներու և խոտերու հիւթէ։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերն անմիջապէս կը փոխուին պայծառ լոյսնակագոյն կամ թանձր սեւի։

Փորձը ցոյց տուած է թէ այս ներկն մ'ը չափ գերազանց է նոր նորիսկ ուրիշ պատրաստութիւններու։ Իր առաւելութիւնն է ձեր գլխուն ամէնէն բնական գոյնն տալ և ամենէն ուշագիր դիտողն ի դերեւ հանել։ Կը կանգնեցնէ հերաց անկումը, գլուխը կը մաքրէ թեփը կ'անհետացնէ և նոր այծ կուսայ մազերին մարթին։ Ուշադրութիւնամբ կարդալ։

ԴՈՐԹԱՆԱՄԱՆ ԵՂԱՆԱԿՆԵՐ

Ի Լիսուսին երեքշնել գործածելի առաջ և փորք բանակութիւնամբ հեգոս կեն դնել սկաւառակի մը մէջ, յետոյ բարձր պղտիկ սանտրով մը կամ այդ հեգուկին մէջ թրջելի սպունգով մը թեթեւ կերպով մազերուն վրայ անցուցեալ դալ, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջին։ Ապա գլուխը բաց պտնել մինչեւ որ հեգուկը ցգնանայ։ Բոլոր մազերը մեկ լաբլաբուն, ամբոյ մեկ երկու գործածութեան պէտք ունին, այլոց համար մեկ անգամէ բաւ։ Եթէ մեկ երկու անգամէն աւելի գործածուին, գոյնն աւելի թանձր կ'ելլայ։ Անգամ մը որ ուզուած գոյնը ձեռք բերուած է, գոյն տարիներով պահելու համար կը բաւէ երբեք լոյս շաբաթն անգամ մը հեգուկին գործածել։ Դայն եղանակը գործածելու է մարուքին և պեխերուն համար։ Պէտք կայ գլուխը լուալ գործածութենէն առաջ կամ ետքը։ Միայն գլխոյն և ձեռանցը լուալ առ ի դպանելութիւն։

Տան. Եթէ ուզուած գոյնը ձեռք լրելուն մեկ երկու գործածութենէն ետքը, գլուխը լուալու է ջրի մը ալքալիով ապա գլխուն քսելու է այդ ներկին մեկ թեթեւապէս թրջած սպունգ մը, և ուզուած ազդեցութիւնն յառաջ կուգայ անմիջապէս։

ԿԵՂԾԵՐԻՆ ԶՈՒՇԵՆԱԼ

Միակ կեդրոնատեղի ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ ՓԱՊՈՒՃԱՆ, ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ, Վալիտա Պահականոցին քով, կայսրան Ղալաթիա-Թրամվէյից, Թիւ 95 և 97, Ղալաթիա։ 601

ԿԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

ԱՐԵՒԵԼ ԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՋԷ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1890, մինչեւ յետոյ տեսութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՋԻՒՔ—ՋԷՔՄԷՋԷ

ԹՈՒՂԱՆԱՄԱՐ ԿԱՌԱԹՈՄԲՈՅ

| Առաւօտ | | |